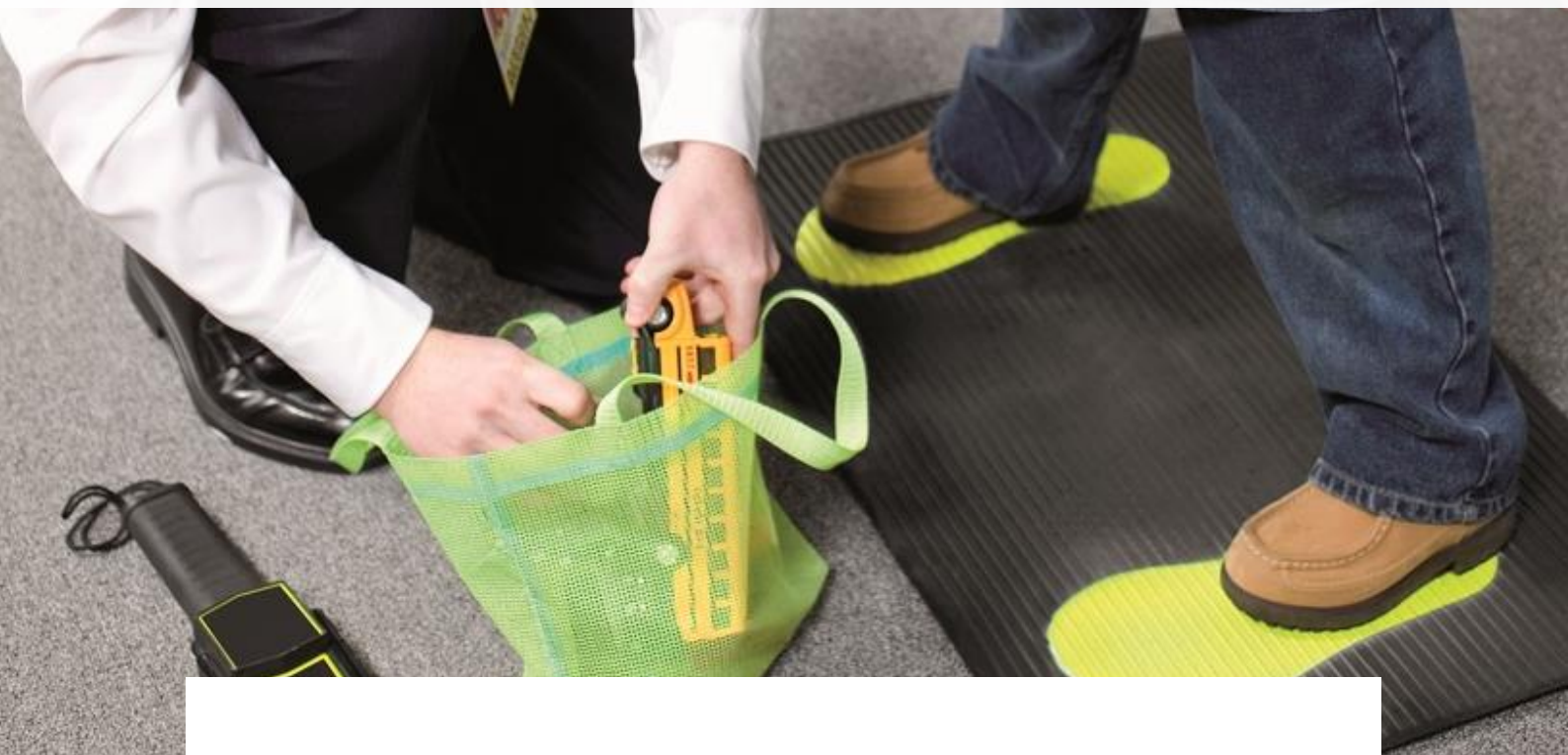




LAADUKKAIDEN YKSITYISTEN TURVALLISUUSPALVELUJEN HANKINTA



Confederation of European
Security Services



With Financial Support of
European Commission



Sisällysluettelo

Yhteenveto	3
Termistö ja määritelmät	5
Kappale 1 - Johdanto	7
1. Ohjeiden päätavoitteet	7
2. Ohjeiden käyttö	8
3. Historia ja tausta	8
Kappale 2 - Miksi laadulla on merkitystä sinulle eli hankkijalle?	13
Kappale 3 - Mitä ovat hyvät kilpailutustavat yksityisille turvallisuuspalveluille?	17
Kappale 4 - Julkinen kilpailutus yksityisille turvallisuuspalveluille - Euroopan lainsäädäntö	21
Kappale 5 - Yksityisten turvallisuuspalvelujen hankinnan laatukriteerien määrittäminen	28
1. Johdanto	28
2. Vartiointihenkilöstö	29
3. Sopimuksen hallinta	33
4. Sopimuksen toteutus	34
5. Sopimuksen infrastruktuuri	37
6. Yksityinen turvallisuuspalveluyritys	39
Liite 1 - Arviointiohjeet: Esimerkki sopimuksen tekemisestä laatukriteerien pohjalta	42
Liite 2 - Poissulkemis-, valinta- ja sopimuksen tekokriteerit	53
Liite 3 - Hankintailmoitukset	58

Yhteenveto	Termistö ja määritelmät
KAPPALE 1	KAPPALE 2
KAPPALE 3	KAPPALE 4
KAPPALE 5	

Yhteenveto

Euroopan turvallisuusalan yritysten valvontajärjestön (European Security Services - CoESS) ja kansainvälisen ammattiliittojen verkosto UNI EUROPAN Euroopan Unionin tuella kehittämä "Laadukkaiden yksityisten turvallisuuspalvelujen hankinta" -ohjeilla on yksi päämäärä: tukea ostajia kilpailutuksessa korostamalla laadukkaan palveluntarjoajan valintaan liittyviä etuja. Lyhyesti sanottuna ohjeet selittävät, miksi laadulla on väliä yksityisten turvallisuusyritysten asiakkaalle.

Näiden ohjeiden tavoite on argumentoida hankkijalle, että yksityisten turvallisuuspalvelujen hankinnan on perustuttava parhaaseen hinta-laatusuhteeseen, mukaan lukien alaan liittyvät sosiaaliset kriteerit. Ohjeet korostavat parhaan hinta-laatusuhteen määrittelyyn, tunnistamiseen, haun ja valinnan tärkeyttä yksityisen turvallisuuspalvelun valinnassa.

Mikä on paras hinta-laatusuhde? Käytännössä paras hinta-laatusuhde tarkoittaa sitä, että hankkija solmii parhaan mahdollisen sopimuksen valittujen parametrien mukaan. Paras hinta-laatusuhde tarkoittaa myös, että hankkija löytää arvokkaimman vaihtoehdon ja optimaalisen hinta-laatusuhteen, joka tuottaa hankkijalle suurimman edun määritettyjen tarpeiden ja kriteerien mukaan.

Parhaan hinta-laatusuhteen varmistaminen on erityisen tärkeää tällä alalla. Yksityinen turvallisuuspalveluala on muihin aloihin poikkeuksellinen siinä mielessä, että tavoitteena on varmistaa kansalaisten ja asiakkaiden turvallisuus ja ylläpitää järjestystä. Tästä johtuen parhaan hinta-laatusuhteen varmistaminen on ensiarvoisen tärkeää yksityisille turvallisuuspalveluille, ja siten sen pitäisi olla myös keskeisessä asemassa kyseisten palvelujen ostajille.

Käytön helpottamiseksi ohjeet on jäsennetty itsenäisiin kappaleisiin. Jokainen kappale sisältää myös yhteenvedon käsiteltävästä sisällöstä.

Ensimmäinen kappale keskittyy ohjeiden kahteen päätavoitteeseen kuvaten myös oppaan käyttötavat sekä taustatietoja, koska opas toimii päivityksenä ensimmäiselle, vuonna 1999 julkaistulle oppaalle.

Toisessa kappaleessa käsitellään syitä siihen, miksi laadulla on väliä hankkijalle. Kappale kuvaa 5 laadukkaan turvallisuuspalveluntarjoajan valintaan liittyvää hyötyä sekä kilpailutuksessa halvimmän tarjouksen valintaan liittyviä riskejä.

Ohjeiden kappale 3 sisältää oppaan, joka kuvaa CoESS:n ja UNI-Europan hyviksi toteamia kilpailutustapoja, ts. yksityisten turvallisuuspalvelujen hankinnassa suositeltavat ja ei-suositeltavat käytännöt.

Lisäksi kappale 4 käsittelee julkisiin hankintoihin liittyvää EU-lainsäädäntöä korostaen säädöksiä, jotka koskevat yksityisiä turvallisuuspalveluja. EU-lainsäädäntö koskee pääasiassa julkisia hankkijoita, jotka toimivat EU:n alueella tai hakijamaassa. EU-lainsäädännön noudattamista suositellaan kuitenkin myös EU-alueen ulkopuolella toimiville julkisille tai yksityisille hankkijoille yksityisiä turvallisuuspalveluja ostettaessa.

Kappale 5 kuvaa yksityisten turvallisuuspalvelujen laatukriteerien kehitystä. Tämän kappaleen tarkoitus on auttaa hankkijoita määrittämään laatukriteerit yksityisille turvallisuuspalveluille. Toisin sanoen kappale tarkentaa vartiohenkilöstöön, sopimuksen toteutukseen, sopimuksen hallintaan, sopimuksen infrastruktuuriin, yksityiseen turvallisuuspalveluyritykseen sekä itse tarjouksen tekijään liittyviä laatukriteereitä.

Liite 1 tarjoaa käytännön esimerkin koko kilpailutusprosessista.

Lopuksi näiden ohjeiden avuksi on kehitetty verkkokäyttäjille suunnattu työkalu, jonka tarkoitus on auttaa hankkijoita määrittelemään yksityiset turvallisuuspalvelutarpeensa.

Tässä mielessä ohjeet kattavat kilpailutusprosessin kokonaisuudessaan. Ohjeet auttavat ostajia luomaan oman määritelmänsä laadusta, laatimaan tarjouspyyntöasiakirjat laadun määritelmän

mukaisesti, vertailemaan tarjouksia oppaan ohessa kehitellyn työkalun avulla, joka mahdollistaa tarjousten arvioinnin alun perin valittujen laatuksiteerien pohjalta, ja lopulta valitsemaan laadukkaimman tarjouksen aina sopimuksen allekirjoittamiseen asti.

Termistö ja määritelmät

Huomaa, että myös kansainväliset EU-standardit, kansalliset standardit ja teollisuuden perustamisasiakirjat sisältävät hyödyllistä termistöä ja määritelmiä.

Varasuunnitelma: Vaihtoehtoinen suunnitelma, jota voidaan käyttää, mikäli alkuperäisessä suunnitelmassa, kuten toimintasuunnitelma tai työvuorolistassa, esiintyy ongelma.

Tarjoaja: Euroopassa tai muualla yksityisiin tai julkisiin tarjouspyyntöihin osallistuvat yksityiset turvallisuuspalveluyritykset.

Hankkija: Kilpailuttava organisaatio tai viranomainen, joka hakee yksityisiä turvallisuuspalveluja. Näissä ohjeissa hankkija viittaa potentiaalsiin ja aktuaalsiin ostajiin, kilpailuttaviin yrityksiin ja viranomaisiin Euroopan Unionissa ja sen ulkopuolella, jotka ovat aikeissa tai hankkivat parhaillaan yksityisiä turvallisuuspalveluja.

Toimintasuunnitelma: Määrittää yksityiskohtaisesti, kuinka tarjouspyyntöön vastaavat yksityiset turvallisuusyritykset täyttävät tarjouspyynnössä asetetut vaatimukset.

Suorituskyvyn arviointi - katso myös avaintulosmittarit (Key Performance Indicator - KPI): Tähän sisältyy tarjottujen turvallisuuspalvelujen toimintavaatimusten mukaisten saavutettujen tulosten valvonta ja tarkastaminen. Tähän sisältyy myös hankkijan ja vartioiden antama palaute tai ehdot liittyen tavoitteiden saavuttamiseen tai suoritettuun työhön, mukaan lukien työssä tarvittavat pätevyudet.

Yksityinen turvallisuusyritys: CEN-standardin mukainen yritys, joka tarjoaa yksityisiä turvallisuuspalveluja. Tässä oppaassa termiä käytetään keskenään vaihtokelpoisesti **termintaloudellinen toimija** kanssa, joka on lainsäädännössä ja standardeissa käytetty termi.

Yksityiset turvallisuuspalvelut: CEN-

standardin määritelmän mukaan turvallisuusyrityksen tarjoamat palvelut, joiden tarkoitus on suojella henkilöitä, kiinteistöä ja irtaimistoa. Näihin voi liittyä seuraavia palveluja (niihin kuitenkin rajoittumatta): miehitetty vartiointi - kulunvalvonta, lentokenttäturvatarastukset, aseistettu turvahenkilö/vartija, satamaturvatarkastukset, aulaturvallisuus, alueturvallisuus, vartiointi paikallaan, myymälägartija, liikkuva vartiointi paikassa/alueella, hälytyksiin reagointi - hälytykset, valvonta ja hälytysten vastaanottokeskus, hälytysten vastaanotto ja valvontakeskustoiminta, hälytyksiin reagointi, hälytyskeskushenkilö, avaintenhallinta ja varastointi, tapahtumaturvallisuus - joukonhallintahenkilö, joukonhallintaesimies, joukonhallinnan johto, lähisuojaus/henkivartiointi, julkinen järjestyksenvalvonta - kaupunkivartio, joukkoliikenneturvallisuus, jne.

Hankinta/kilpailutus: Palvelujen osto tai muu hankinta yksityiseltä turvallisuusyritykseltä yhden tai useamman toimeksiantajan osalta huolimatta siitä, onko palvelut tarkoitettu julkiseen tai yksityiseen käyttöön.

Raportointirakenne: Tarjoavan yrityksen hallintohierarkia yritykseen ja henkilöstöön liittyvän tiedon jakeluun. Raportointirakenne heijastaa usein komentoketjua.

Työvuorolista: Osa toimintasuunnitelmaa, joka toimii vartiohenkilöstön päivittäisenä, viikoittaisena tai kuukausittaisena aikatauluna. Työvuorolista on keskeinen osa päivittäistä toimintaa tasapainottaen työntekijöiden tarpeita ja toimeksiannon vaatimuksia. Tämä on tärkeää, sillä liian pitkät työajat voivat johtaa onnettomuuksiin ja mahdollisiin turvallisuusrikkomuksiin. Työvuorolistalla on huomattavia sosiaalisia seurauksia vartijoille. Tästä syystä on äärimmäisen tärkeää, että työvuorolistan laadinnassa

noudatetaan tiettyä ennakoitavuutta, jatkuvuutta ja tarkistusprosessia.

Taustojen tarkistusvastaava: Henkilökunnan jäsen, joka on vastuussa ennakkotarkistuksen joka osa-alueesta (taustat/ennakkotarkistus) yrityksessä.

Vartija: CEN-standardin määrittämisen mukaan henkilö, jolle maksetaan korvausta tai palkkaa, jonka taustat on tarkistettu, joka on saanut asianmukaisen koulutuksen ja joka suorittaa yhtä tai useampaa seuraavista turvallisuustoiminnoista:

- ★ Tunkeutumisen, luvattoman pääsyn tai toiminnan, ilkkivallan tai luvattoman kulun estäminen tai havainnointi julkisissa tai yksityisissä tiloissa;
- ★ Varkauden, menetyksen, kavalluksen, tuotteiden, rahan, arvopaperien, osakkeiden, setelien tai muiden arvokkaiden asiakirjojen piilottamisen estäminen tai havainnointi;
- ★ Henkilöiden suojeleminen ruumiillisilta vahingoilta;
- ★ Ympäristön suojeleminen ja hallinta maaseudulla ja merellä;
- ★ Vakiintuneiden yrityksen sääntöjen, säädösten, käytäntöjen ja menettelyjen toteutumisen valvominen rikosten ehkäisyssä;

- ★ Rikkomuksen tekijöiden ilmoittaminen ja kiinniotto kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

Vakiotoimenpide: Vakiintuneet tai vaaditut menetelmät, joita on noudatettava rutiininomaisesti määrättyjen toimintojen suorittamisessa määrättyissä olosuhteissa.

Tarjouspyyntöasiakirjat: Kaikki asiakirjat, jotka hankkija on tuottanut tai joihin se viittaa kuvatakseen tarjouksen osia, mukaan lukien ilmoituksia, kilpailukutsuna käytettävä ennakoilmoitus, tekniset eritelmät, hankekuvaus, ehdotetut sopimusehdot, ehdokkaiden ja tarjoajien asiakirjojen esittämismuodot, yleisesti sovellettavia velvollisuuksia koskevat tiedot ja mahdolliset täydentävät asiakirjat.

Tarjous: Tarjoajan toimittama tarjous tai tarjousasiakirja vastauksena tarjouspyyntöön sisältäen yksityiskohtaista tietoa yksityisten turvallisuuspalvelujen suorittamiseen liittyvistä vaatimuksista ja ehdoista.

Koulutussuunnitelma: Tarjoajan itsenäisesti laatima suunnitelma, joka ilmaisee, kuka tarjoaa tiettyä koulutusta vartijoille, milloin ja missä koulutus järjestetään, sekä millainen on koulutuksen rakenne. Asiakirjan on oltava riittävän joustava, jotta sitä voidaan muokata, esim. mikäli toimintavaatimukset muuttuvat.

Kappale 1 - Johdanto

Nämä ohjeet on kehitetty yksityisten turvallisuuspalvelujen ostajille, niin julkiset kuin yksityisetkin hankkijat EU:n alueella ja muualla, jotka haluavat varmistaa valitsevansa laadukkaan yksityisen turvallisuusyrityksen. Hinnan ja laadun yhdistelmä on ensiarvoisen tärkeää [yksityisten turvallisuuspalvelujen](#) valinnassa. Tästä johtuen näiden ohjeiden keskeinen tavoite on esittää pitäviä argumentteja laadun puolesta sekä tarjota suosituksia ja esimerkkejä laadukkaiden turvallisuuspalvelujen ostamisesta.

1. Ohjeiden päätavoitteet

CoESS ja UNI-Europa ovat laatineet nämä ohjeet tavoitteenaan korostaa [yksityisten turvallisuuspalvelujen hankkijoille](#) parhaan **hinta-laatusuhteen määrittämisen**, tunnistamisen, hakemisen ja valitsemisen **tärkeyttä**. Ohjeiden tarkoitus on auttaa hankkijoita hankintaprosessissa sekä korostaa laadukkaiden turvallisuuspalveluntarjoajien hyötyjä. CoESS ja UNI-Europa pyrkivät varmistamaan, että vastaisuudessa solmitut yksityisten turvallisuuspalvelujen hankintasopimukset perustuvat parhaaseen hinta-laatusuhteeseen, jossa on huomioitu alaan liittyvät sosiaaliset kriteerit.

Ohjeet kattavat kaikki yksityisten turvallisuuspalvelujen tarjontaan liittyvät seikat:

- ★ Ostajien näkökulmasta laadukkaan palvelun määrittäminen
- ★ [Tarjouspyyntöasiakirjojen](#) laatiminen määritettyjen laatuvaatimusten mukaisesti
- ★ [Tarjousten](#) vertailu näiden ohjeiden ohella kehitetyllä työkalulla, jolla eri tarjouksia voidaan arvioida alkuperäisten laatukriteerien mukaan
- ★ Tarjousten arviointi valittujen laatukriteerien mukaan ja parhaimman hinta-laatusuhteen sisältävän tarjouksen valinta aina sopimuksen solmimiseen asti

Mitä on paras hinta-laatusuhde?

Paras hinta-laatusuhde tarkoittaa sitä, että hankkija solmii parhaan mahdollisen sopimuksen asetettujen parametrien mukaisesti. Toisin sanoen hankkija löytää arvokkaimman vaihtoehdon ja optimaalisen hinta-laatusuhteen, joka tuottaa hankkijalle suurimman edun määritettyjen tarpeiden ja kriteerien mukaan. Hinta-laatusuhde käsittää myös työmarkkinoihin liittyvät näkökannat.

Mitä laatu merkitsee yksityisellä turvallisuuspalvelusektorilla?

Yksityinen turvallisuuspalvelusektorin erikoisuutena on, että ala perustuu kansalaisten ja asiakkaiden turvallisuuden varmistamiseen. Yleisen järjestyksen ylläpitäminen tekee alasta poikkeuksellisen. Tästä johtuen laatu on ensiarvoisen tärkeää yksityisille turvallisuuspalveluille, ja siten sen pitäisi olla myös keskeisessä asemassa kyseisten palvelujen ostajille.

Laadun merkitys yksityisellä turvallisuuspalvelualalla on kuvattu yksityiskohtaisesti [kappaleessa 5](#). Laadukkaan yksityisen turvallisuuspalvelun tunnusmerkkejä ovat esimerkiksi henkilöstön koulutussuunnitelma, hyvät työolosuhteet, työehtosopimuksen ja työlainsäädännön noudattaminen, terveys- ja turvallisuussuunnitelma, sisäinen ohjesääntö, jne.

Nämä ohjeet sisältävät käyttäjäystävällisen työkalun, jonka tarkoitus on auttaa hankkijoita määrittämään yksityiset turvallisuuspalvelutarpeensa. Työkalu sisältää helpokäyttöisen arviointi-/pisteytysjärjestelmän hankkijan eri kriteerien tärkeyden mukaan. Järjestelmän tavoite on mahdollistaa hankkijoiden itsenäisyys laatukriteerien määrittämisessä hankkijakohtaisten tarpeiden ja suoritettavien yksityisten turvallisuuspalvelujen mukaan. Kun eri kriteereille on määritetty arvot/pisteet, työkalu mahdollistaa kriteerien painotuksen hankkijan harkinnan mukaan. Toisin sanoen hankkija voi itse määrittää laatu- ja hintaelementtien välisen suhteen.

Tämän työkalun avulla hankkijan pitäisi pystyä määrittämään, hakemaan, tunnistamaan ja valitsemaan parhaan hinta-laatusuhteen omaavan yksityisen turvallisuuspalveluyrityksen siten, että sopimus vastaa hankkijan alun perin määrittelemiä laatukriteereitä.

2. Ohjeiden käyttö

Nämä ohjeet on suunniteltu käytettäväksi eri vaihtoehtoja sisältävänä valikkona. Potentiaalisten hankkijoiden ei tarvitse lukea koko asiakirjaa löytääkseen heille oleellimmat kohdat. Jokainen kappale on itsenäinen aihealue. Sisällysluettelo mahdollistaa siirtymisen välittömästi haluttuun kappaleeseen. Lisäksi jokaisen kappaleen alussa on yhteenveto kappaleen sisällöstä, jonka avulla käyttäjä voi päättää, sisältääkö kappale heille oleellista tietoa. Keskeisten käsitteiden sekä kappaleiden viittausten käytön helpottamiseksi ohjeet sisältävät myös hyperlinkkejä.

Ohjeiden lisäksi hankkijoille on kehitetty erittäin käytännöllinen pisteytystyökalu parhaan hinta-laatusuhteen määrittämiseen. Pisteytysjärjestelmää ja taulukkoja voidaan kopioida ja käyttää rajattomasti ja muokata hankkijan omien vaatimusten mukaisesti. Ohjeet tukevat

työkalun käyttöä tarjoamalla tietoa keskeisten käsitteiden taustoista ja syistä.

3. Historia ja tausta

Näiden ohjeiden ensimmäisen version pohjana toimi Berliinissä 10.6.1999 allekirjoitettu CoESSin ja UNI-Europan (aiemmin Euro-FIET) muistio sopimusten tekemisestä julkisella sektorilla yksityistenturvallisuuspalveluyritysten kanssa. CoESSin ja UNI-Europan yhteistyössä vuonna 1999 tekemän selvityksen mukaan osapuolet totesivat, että tuolloin viranomaiset tekivät yksityisen turvallisuuspalvelualan sopimuksia pelkästään hinnan perusteella. Tämän seurauksena laadittiin ohjeet tukemaan ja ohjaamaan viranomaisia alan [tarjouspyyntöprosessissa](#) prosessissa. Tämä on ohjeiden toinen versio, joka sisältää [hankinnassa](#) ja alalla vuoden 1999 alkuperäisen julkaisun jälkeen tapahtuneita muutoksia.

CoESS on Euroopan

turvallisuuspalvelujen liitto, joka edustaa alan yksityisiä turvallisuuspalveluja. CoESSilla on jäseniä 19 EU-jäsenmaassa ja yhteensä 24 Euroopan maassa käsittäen noin 60 000 yksityistä turvallisuuspalveluyritystä ja noin 2,2 miljoonaa vartijaa. Euroopan yksityisen turvallisuuspalvelualan vuosittainen liikevaihto on noin 35 miljardia euroa.

UNI-Europa, joka on osa UNI Global Union -järjestöä, edustaa yli 20 miljoonaa työntekijää yli 900 työntekijäjärjestöstä maailman nopeimmin kasvavalla sektorilla. Sector Global Union -liittojen kautta UNI edustaa eri ammattikuntia, kuten puhtaanapito ja turvallisuus, kauppa, rahoitus, pelit, graafinen suunnittelu ja pakkaus, hius- ja kauneustuotteet sekä ammattilaiset, esimiehet, naiset ja nuoret.

Vaikka alkuperäiset ohjeet kehitettiin vuonna 1999 vallinnutta julkista tarjouskilpailua varten, vuodesta 2000 lähtien on ollut selvää, että myös yksityiset hankkijat ovat hyödyntäneet ohjeita yksityisten turvallisuuspalvelujen hankinnassa. Ohjeiden keskeiset periaatteet soveltuvat niin yksityisten kuin julkistenkin hankkijoiden hankintaprosessiin yksityisten turvallisuuspalvelujen hankinnassa sekä Euroopan Unionin alueella että sen ulkopuolella. Yksityisen turvallisuuspalvelusektorin tarjoama laatu on sama niin yksityisille kuin julkisillekin asiakkaille. Laadun on oltava parasta mahdollista luokkaa yksityisten turvallisuuspalvelujen toimituksessa, koska kyseessä on sekä kansalaisten että asiakkaiden turvallisuus. Tästä johtuen myöskään yksityisiä turvallisuuspalveluja etsivän hankkijan ei pitäisi tehdä kompromisseja määrittäessään parasta hinta-laatusuhdetta, laatiessaan tarjouspyyntöjä, hakiessaan toimijoita ja päättäessään sopimuksen allekirjoittamisesta.

Alalla on tapahtunut paljon kehitystä vuodesta 1999.

On huomionarvoista, että Euroopan komissio on kehittänyt vuonna 2010 kattavan oppaan viranomaisille nimeltään "Buying Social: A Guide to Taking Account of Social Considerations in Public Procurement"¹ (Sosiaaliset näkökulmat julkisissa hankinnoissa). Tätä asiakirjaa laadittaessa opas on vanhentunut johtuen uudistetusta julkisten hankintojen viitekehystä ja erityisesti uudistetun direktiivin artiklasta 18.2 johtuen². Opas on tukeva työkalu, joka tarjoaa sosiaalisesti vastuullisen julkisen hankinnan määritelmän ja edut, sekä käytännön

työkalu, joka opastaa viranomaisia hankinnan joka vaiheessa, mukaan lukien tarpeiden tunnistaminen ja hankinnan suunnittelu, sopimuksen vaatimusten määrittely, toimijoiden valinta, sopimuksen allekirjoittaminen sekä sopimuksen täytäntöönpano, sopimuksen hallinta, toimitusketjun hallinta (alihankinta) ja vaatimustenmukaisuuden valvonta.

Viime vuosien aikana yksityinen turvallisuuspalveluala on lisännyt näkyvyyttään arjessa. Kymmenkunta vuotta sitten [vartijoita](#) saattoi nähdä vain tietyissä paikoissa. Nykyään vartijat ovat kuitenkin tuttu näky kaupungeissa sekä metro- että rautatieasemilla, stadioneilla, tapahtumissa, jne. Kehitys kuvastaa yksityisten turvallisuuspalvelujen kasvavaa roolia kansalaisten turvallisuuden ylläpitämisessä ja rikosten ehkäisyssä.

Lisäksi yksityinen turvallisuuspalveluala tarjoaa palveluja yhä suuremmalle määrälle yksityisasiakkaita ja julkisia tahoja. Asiakaskunta koostuu lentokentistä aina ydinvoimaloihin, infrastruktuurille keskeisiin laitoksiin, liikennekeskittymiin, asemiin ja alueisiin, sairaaloihin, kansallisiin virastoihin (kuten pakolaiskeskukset, yliopistot), jne. Lisääntyvissä määrin yksityiset turvallisuuspalveluyritykset solmivat sopimuksia tai toimivat yhteistyössä poliisin kanssa sekä muiden julkisten ja yksityisten osakkaiden kanssa avustuen kumppaneita useissa erilaisissa turvallisuustoiminnoissa. On huomionarvoista, että yhä useammassa tapauksissa yksityisten turvallisuuspalveluyritysten palveluja käytetään ilman oikeuksien siirtoa tai kansalaisten perusoikeuksiin puuttumista tarkkailutarkoituksiin eri olosuhteissa, kuten terrorismin sekä tiettyjen paikallisten, kansallisten tai kansainvälisten ilmiöiden vastaisessa taistelussa.

¹ Opas on saatavilla osoitteessa: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=89&newsId=978&furtherNews=yes>

² Katso [kappale 4](#)

ALAN PERUSTILASTOJA

Seuraavat perustilastot tarjoavat yleiskuvan vuoden 2011 tilanteesta 34 valtiossa, toisin sanoen 28 EU-jäsenmaassa ja kuudessa muussa Euroopan maassa: Bosnia ja Hertsegovina, Makedonia, Norja, Serbia, Sveitsi ja Turkki ([Lähde](#)).

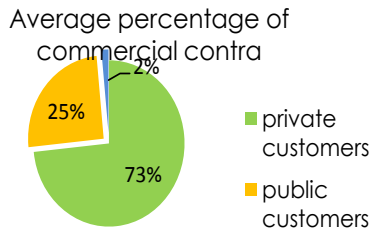
Yksityiset turvallisuusmarkkinat

± 52 300	Yksityisten turvallisuusyritysten kokonaislukumäärä
± 35 miljardia euroa	Yksityisen turvallisuusalan vuosittainen kokonaisliikevaihto
± 13,30 %	Yksityisen turvallisuusalan markkinoiden keskimääräinen kasvu (perustuu vuosittaiseen liikevaihtoon) 2005–2010
± 60,19 %	Yleisten vartiointipalvelujen vuosittaisen liikevaihdon keskimääräinen tase verrattuna muihin alan toimialueisiin.
± 85 %	Tasa-arvokäytäntö käytössä yksityisellä turvallisuusalalla.
± 62 %	Alakohtaiset, sitovat työehtosopimukset käytössä yksityisellä turvallisuusalalla.

Koulutus ja siihen liittyvät ehdot

± 97 %	Vartijoiden on suoritettava tietty vartijan peruskoulutus
± 97 %	Koulutusohjelma on lakisääteinen
± 97	Koulutustuntien keskimääräinen lukumäärä
± 87 %	Onnistuneen peruskoulutuksen suorittuaan vartijat saavat pätevyysertifikaatin
± 50 %	Yksityisten turvallisuuspalvelujen esimiehille (eli toiminnasta vastaavista esimiehistä aina toimitusjohtajaan asti) on olemassa lakisääteinen erikoiskoulutus
± 70 %	Koulutukseen liittyy seurantaa tai kertausta

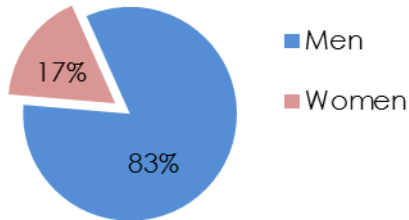
Private Security Contracts



Private Security Companies/
Guards Licensing



Private security guards active in the sector



Entrance Requirements



Euroopan standardit

Yksityiseen turvallisuuspalveluun liittyy useita Eurooppalaisia CEN-standardeja. Näihin sisältyy esimerkiksi lentokenttä- ja ilmailuturvallisuuspalveluja koskeva CEN-standardi, joka tarjoaa kattavan yleiskuvauksen laadukkaasta palkkauksesta, koulutuksesta, sopimuksen hallinnasta ja toiminnasta. Toinen CEN-standardi käsittelee taloudellisiin toimijoihin liittyviä käsitteitä sekä meri- ja satamaturvallisuuden standardeja. Kaikki standardit ovat saatavilla kansalliselta standardointielimeltä.

Samanaikaisesti viime vuosien aikana on kehitetty taloudellisia toimijoita koskevia kansallisia standardeja, kuten Irlannin vartiointipalvelua (Guarding Services) koskeva standardi IS999:2004, Yhdistyneen kuningaskunnan Key Holding and Response Services Practice (Avaintenhallinta- ja hälytyspalvelukäytäntö) BS 7984:2008 sekä Tanskan DS/ISO/PAS 28007:2013 -standardi koskien laiva- ja meritekniikkaa sekä yksityisten meriturvallisuuspalveluyritysten ohjeita, kuten yksityisen, aseistetun turvahenkilökunnan käyttö laivoilla, jne. Nämä standardit ovat saatavilla vastaavilta standardointielimiltä.

Lisäksi on olemassa kansallisia teollisuuden laatimia perussääntöjä, jotka tarjoavat lisämääritelmiä ja tietoa yksityisistä turvallisuuspalveluista eurooppalaisten ja kansallisten standardien lisäksi.

Yksityisten turvallisuuspalveluyritysten tarjoamien palvelujen tehokkuuden ja laadun kautta turvallisuusviranomaisten ja yksityisen turvallisuuspalvelualan elinten välille on kehittynyt luottamus, joka on pohjautunut pitkälti tehtävien jakamiseen. Tämä puolestaan on johtanut yksityisten turvallisuuspalvelujen parempaan

näkyvyyteen ja suurempaan kontaktiin EU-kansalaisten kanssa. Tämän seurauksena yksityisten turvallisuuspalvelujen merkitys turvallisuuden varmistamisessa on korostunut myös kansallisella tasolla lainsäädännössä/turvallisuushankkeissa/käytännöissä ja strategiassa. Yksityisellä turvallisuuspalvelualalla on myös tapahtunut kehitystä integroitujen ratkaisujen tarjonnassa. Ratkaisut koostuvat eri ihmistekijöistä, missä vartijat ovat edelleen käytetyn teknologian pääkäyttäjää. On kuitenkin huomioitava, että teknologialla on keskeinen rooli turvallisuudessa ja se lisää arvoa kansalaisten ja asiakkaiden parhaan mahdollisen turvallisuuden varmistamiseksi. Tästä johtuen palvelujen parhaan mahdollisen laadun varmistaminen edellyttää taitojen ja teknologian yhdistelmää.

Edellä kuvattu kehitys osoittaa, että yksityisille turvallisuuspalveluille on tarvetta paikallisella, alueellisella, kansallisella ja koko Euroopan tasolla. Lisäksi yksityisten ja julkisten hankkijoiden näkökulmasta "valta" on merkittävä tekijä tarjottavien turvallisuuspalvelujen sääntöjen ja laadun määrittämisessä. CoESSin ja UNI-Europan jäsenten kokemusten perusteella yksityisen turvallisuussektorilla hankintojen määrä kasvaa jatkuvasti. Useimmissa tapauksissa kuitenkin sekä julkiset että yksityiset hankinnat altistuvat jatkuvalla paineella halvimman hinnan valinnan puolesta. Tällä on ollut haitallinen vaikutus tarjottujen palvelujen laatuun, mikä on erityisen haitallista sektorilla, missä keskimäärin 80–90 % kuluista on työvoimakustannuksia.

Tämän kehityksen pohjalta CoESS ja UNI-Europa ovat päivittäneet näitä ohjeita auttaakseen sekä EU:n alueella ja sen ulkopuolella toimivia yksityisiä ja julkisia hankkijoita määrittämään, hakemaan, tunnistamaan ja valitsemaan "parhaan hinta-laatusuhteen" omaavia yksityisiä turvallisuuspalveluyrityksiä.

Kappale 2 - Miksi laadulla on merkitystä sinulle eli hankkijalle?

Tässä kappaleessa selitetään, miksi laadulla on merkitystä sinulle eli hankkijalle. Kappale tarjoaa yleiskuvan laadukkaan yksityisen turvallisuuspalveluntarjoajan valinnan tuomista eduista. Kappale tuo myös esille hankkijaan kohdistuvia riskejä, mikäli hankkija päätyy valitsemaan heikkotasaisen yksityisen turvallisuuspalveluntarjoajan, mikä yleensä tarkoittaa halvimman hintatarjouksen tehneen [tarjoajan](#) valintaa. Kappaleen lopussa on yhteenveto potentiaalisten ostajien parhaimmista ja pahimmista mahdollisista skenaarioista.



Yksityisten turvallisuuspalvelujen ulkoistaminen on yleistymässä sekä Euroopan unionin alueella että ulkopuolella kattaa yhä useampia turvallisuustehtäviä, mukaan lukien tavaran, prosessien, tapahtumien ja kansalaisten suojele. Tämä merkitsee käytännössä aiemmin sisäisesti tai julkisesti hoidettujen turvallisuustoimintojen delegointia yksityisille turvallisuuspalveluille. Yksityisten turvallisuustehtävien lisäksi turvallisuustoimintoihin liittyy eksponentiaalisesti kasvavassa määrin yleiseen terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä arkaluontoisia turvallisuustehtäviä.

Kilpailun vallatessa markkinoita ja julkisia budjetteja karsittaessa palvelujen hankkijat ovat keskeisessä asemassa standardien määräyksessä palvelujen hinnoittelun suhteen. Tällä on merkittävä vaikutus alan työolosuhteisiin ja palkkoihin sekä yritysten infrastruktuuriin, ja siten palvelujen laatuun. Euroopan yksityisen turvallisuuspalvelualan työnantajia ja työntekijöitä edistävien tahojen keskuudessa vallitsee huoli, joka on entisestään voimistunut talouskriisin johdosta, jonka mukaan sopimusten solmiminen alhaisimman hinnan tarjoajan kanssa johtaa ajan myötä laatustandardien heikkenemiseen. CoESSin

ja UNI-Euroopan jäsenten mukaan useimmissa Euroopan maissa on vallitseva alati voimistuva paine valita alhaisimman hinnan tarjoaja. Tämä on erityisen huolestuttavaa ottaen huomioon, että yksityisiä turvallisuuspalveluja käytetään yhä laajemmin aiemmin arkaluontoisten julkisten palvelutoimintojen korvaamiseen, joka edellyttää palveluntarjoajien erikoistumista ja laadun kehittämistä.

Alhaisimpaan hintatarjoukseen perustuvan kilpailutuksen riskit on huomioitava hankkijan oman turvallisuuden, heidän ympäristönsä arvon, julkisen imagonsa sekä korkeatasoisen palvelustandardin laiminlyömisestä johtuvien oikeudenkäyntikulujen suhteen. Mikäli hankkijana korostat hyvän laadun varmistamista, siitä on hyötyä molemmille osapuolille – laadukkaat yksityiset turvallisuuspalvelut helpottavat myös sinun työtäsi. On myös mainittava, etteivät hankkijat välttämättä hae halvinta tarjousta, mutta joutuvat toimimaan näin kansallisen lainsäädännön johdosta. Jotkin lainsäädännön viitekehykset edellyttävät tällaisia toimintatapoja.

"Miten vartija voi reagoida asianmukaisesti tilanteisiin ilman asianmukaista koulutusta?"

Yritykset ja tahot, jotka hankkivat turvallisuuspalveluja ulkoisesti olettavat turvallisuusalan yritysten omaavan tarjottavien turvallisuuspalvelujen edellyttämät tiedot sekä asiantuntemuksen tarjotakseen johdonmukaista palvelua mahdollisimman taloudellisella tavalla. Tämä ei kuitenkaan automaattisesti tarkoita sitä, että yksityiset

turvallisuuspalveluyritykset pystyvät tarjoamaan tarvittavia palveluja halvimmalla hinnalla. Yksityisten turvallisuuspalvelujen alati laajentuvat velvollisuudet edellyttävät päinvastoin merkittäviä investointeja henkilöstöön, laitteisiin, työkaluihin ja menetelmiin. Turvallisuusalalla laatu ei ole yhteensopiva halvimman hinnan kanssa. Syitä tähän käsitellään seuraavassa kohdassa.

Mitä etuja laadukkaan yksityisen turvallisuuspalveluntarjoajan valintaan liittyy?

- ★ Sopimuksen asianmukainen täytäntöönpano
- ★ Parempi turvallisuus
- ★ Enemmän vaihtoehtoja ja tasaväkinen kilpailu
- ★ Lain asianmukainen noudattaminen
- ★ Positiivisempi kuva hankkijoista ja teollisuudesta

MITÄ RISKEJÄ HALVIMMAN HINNAN VALINTAAN LIITTYY?

- ★ **Sopimuksen täytäntöönpanon vaarantuminen.** Halvimman tarjouksen valinta voi johtaa sopimuksen irtisanomiseen, koska alkuperäisen sopimuksen mukaisten palvelujen suorittaminen ei välttämättä ole taloudellisesti mahdollista [yksityiselle turvallisuusyritykselle](#).
- ★ **Epäreilu kilpailu:** Heikompilaatuisen tarjouksen valinta edistää epäreilua kilpailua markkinoilla. Tämä johtuu siitä, ettei halvimman tarjouksen tehnyt yritys pysty tuottamaan laadukasta palvelua. Tämä puolestaan johtaa siihen, etteivät yritykset kilpaile laadulla vaan halvimmalla hinnoittelulla. Tällä on myös haitallinen vaikutus hankkijoihin, koska laadukkaita palveluja tarjoavia yrityksiä on vähemmän.

★ Lainsäädännön laiminlyönti

a. Verojen ja sosiaalimaksujen

laiminlyönti: Jotkin yksityiset turvallisuuspalveluyritykset laiminlyövät verojen ja sosiaalimaksujen suorittamisen tarjotakseen halvempaa hintaa. On huomioitava, että EU:n julkisten hankintasääntöjen mukaan verojen ja sosiaalimaksujen laiminlyönti muodostaa pakollisen poissulkemisperusteen (Artiklat 57.2 ja 57.4 (a) ks. [Kappale 4 - EU-lainsäädäntö](#)) EU-jäsenmaiden ja -ehdokasmaiden viranomaisten julkisissa kilpailutuksissa. Lisäksi EU-jäsenmaat tai -ehdokasmaat saattavat poissulkea tarjouksia, jotka ovat [artiklan 18.2](#) vastaisia.

b. Työlainsäädännön laiminlyönti:

b.1. Osittain tai kokonaan pimeän työvoiman käyttö tai henkilöstön palkkaaminen noudattamatta asianmukaisia työ- ja sosiaalisäätöjä tai työehtosopimuksia: Jotkin tarjoajat saattavat käyttää pimeää työvoimaa tai palkata henkilöstöä noudattamatta asianmukaisia työ- ja sosiaalisäätöjä tai työehtosopimuksia. Vuonna 2006 UNI-Europa ja CoESS allekirjoittivat yhteislausunnon³ pimeän työvoiman käyttöä vastaan yksityisellä turvallisuusalalla korostaen pimeän työvoiman vaikutusta palvelujen laatuun. Lisäksi julkista EU:n julkisia hankintoja käsittelevän lain Artikla 18.2 edellyttää, että tarjoajat noudattavat Euroopan unionissa, kansainvälisesti ja kansallisesti määritettyjä velvoitteita ympäristö-, sosiaali-, ja työlainsäädännön osalta, mukaan lukien työehtosopimukset. Näillä käytännöillä voi olla negatiivinen vaikutus hankkijaan.

3

http://www.coess.org/Uploads/dbsAttachedFiles/Join_position_against_undeclared_work_EN.pdf

b.2. Haamuvartijoiden käyttö ja alihankinta:

Yksityiset turvallisuuspalveluyritykset käyttävät haamuvartijoita leikatakseen kuluja. Yritys saattaa myös käyttää sopimuksen ehdoista poiketen liian pientä henkilöstömäärää. Palkka- ja sosiaalimenoja leikataan usein palkkaamalla määrä- ja osa-aikaista työvoimaa sekä jopa "haamuammatinharjoittajia" työehtosopimusten kiertämiseksi. Alihankinnan hyödyntäminen pelkästään palkka- ja sosiaalimenojen kiertämiseksi on myös yleistymässä. Yksi vaarallisista ilmiöistä on palvelujen ulkoistaminen useammille turvallisuusyrityksille. Näillä käytännöillä voi olla negatiivinen vaikutus hankkijaan.

c. Yksityisen turvallisuuslainsäädännön laiminlyönti. On myös todisteita siitä, että halvimman hinnan tarjoajat laiminlyövät yksityistä turvallisuuslainsäädäntöä leikatakseen kuluja. Kuluja leikataan usein laiminlyömällä pakollisen koulutuksen tarjoaminen, jolla on suora vaikutus palvelun laadun heikkenemiseen. Laiminlyönneillä voi myös olla negatiivinen vaikutus hankkijaan.

★ **Kisa kohti pohjanoteerausta:**

Halvimman hinnan tarjoajan valinta vaikuttaa negatiivisesti tarjottujen palvelujen laatuun, koska alhaiset kustannukset eivät kata vartijoiden tarvittavaa koulutusta ja työolosuhteita. Tämän puolestaan johtaa kisaan kohti pohjanoteerausta yksityisten turvallisuuspalvelujen laadun osalta. Tämän seurauksena hankkijalla on valittavanaan harvempia laatuyrityksiä tavoitteessaan saavuttaa turvallisuustavoitteen. Halvimman hinnan tarjoajan vaihtoehto ja alhaiset turvallisuusstandardit vaikuttavat negatiivisesti alan julkiseen imagoon.

Tällä voi myös olla vaikutus hankkijan imagoon.

Näiden tekijöiden pohjalta päätimme laatia nämä ohjeet auttaaksemme hankkijoita valitsemaan laadukkaita yksityisiä turvallisuuspalveluja. Ohjeissa on kuvattu myös hyvät kilpailutustavat, joiden tarkoitus on tarjota hankkijoille lisätukea parhaan hinta-laatusuhteen tarjoavan yksityisen turvallisuuspalveluyrityksen valintaan.

MIKSI LAADULLA ON VÄLIÄ YKSITYISELLÄ TURVALLISUUSPALVELUSEKTORILLA?

Paras mahdollinen skenaario

Laadukkaan yksityisen turvallisuuspalveluntarjoajan hankinta on kaikin puolin paras skenaario. Hyvin palkattu, motivoitunut vartija toimii yrityksen "kasvoina" asiakkaalle, koska hän on usein ensimmäinen henkilö, jonka asiakkaat kohtaavat rakennuksessa/alueella. Laadukkaat vartijat tekevät työnsä asianmukaisesti ja estävät tai ehkäisevät rikosten, tapaturmien, tulipalojen, jne. aiheuttamia vahinkoja. Tällä tavoin hankkija voi myös laskea vakuutuskustannuksia. Laadukkaat vartijat osaavat myös paremmin kommunikoida vierailijoiden ja muiden henkilöiden kanssa myös vierailu kielillä. Lisäksi laadukkailla vartijoilla on riittävät taidot tekniikan käyttöön. Hankkija saavuttaa asianmukaisen turvallisuustason vaatimuksensa palkkaamalla hyvin koulutettua ja motivoitunutta ulkoista turvallisuushenkilökuntaa. Tämä puolestaan varmistaa hyvän maineen ja tuoton investoinnille sekä reilun kilpailun yritysten välillä.

Pahin mahdollinen skenaario

Jos hankkija ei investoi laadukkaisiin yksityisiin turvallisuuspalveluihin, palkatut vartijat eivät välttämättä ole

asianmukaisesti koulutettuja . Lisäksi halvemmat yksityiset turvallisuusyritykset eivät maksa vartijoille asianmukaista palkkaa, ja vartijat puolestaan saattavat jättää ilmaantumatta töihin. Tällä on suora vaikutus hankkijaan. Heikkolaatuisen yksityisen turvallisuuspalveluyrityksen toiminta voi myös osaltaan edesauttaa hankkijan joutumista konkurssiin, mikäli hankkijan todetaan olevan korvausvelvollinen merkittävän tapahtuvan sattuessa. Laadukkaaseen yksityiseen turvallisuuspalveluyritykseen investointi on äärimmäisen tärkeää. Ylimääräisiin vartioihin investointi voi olla tarpeen merkittävien turvallisuusriskien ja pitkällä aikavälillä myös kulujen välttämiseksi. Tällä tavoin investoinnille saadaan tuottoa. Lisätietoa laadukkaiden yksityisten turvallisuuspalveluyritysten valinnasta löytyy [Kappaleesta 5](#).

Kappale 3 - Mitä ovat hyvät kilpailutustavat yksityisille turvallisuuspalveluille?

Tämä kappale sisältää oppaan, joka kuvaa CoESS:n ja UNI-Europan hyväksi toteamia kilpailutustapoja. Kappale sisältää myös jäsentemme kokemusten mukaan kootut yksityisten turvallisuuspalvelujen hankinnassa suositeltavat ja ei-suositeltavat käytännöt. Kappaleessa käsitellään myös hyvän kilpailutustavan merkitystä parhaan hinta-laatusuhteen omaavan tarjoajan valinnassa.

Tämä kappale sisältää yleiskuvauksen hyvistä kilpailutustavoista tavoitteena auttaa hankkijoita määrittämään, hakemaan, tunnistamaan ja valitsemaan "parhaan hinta-laatusuhteen" omaavia yksityisiä turvallisuuspalveluyrityksiä. Tuotteita tai palveluja kilpailutettaessa on olemassa erilaisia hyvinä pidettyjä tapoja. Yksityisten turvallisuuspalvelujen erikoisuutena on kuitenkin se, että ala koskee sekä yksityistä että julkista toimintaa. Tästä johtuen tietyt yleiset käytännöt voivat vaikuttaa tarjottuun turvallisuuden tasoon haitallisesti.

Ennen kuin käsittelemme suositeltuja kilpailutustapoja yksityiskohtaisesti, haluamme korostaa hankkijan tavoitteiden täyttymisen kannalta seuraavia hankinta-/kilpailutustoimenpiteitä. Hyvät kilpailutustavat koostuvat seuraavista vaiheista:

- ★ **Määritä** mitä hyvä laatu ja paras hinta-laatusuhde merkitsevät hankkijakohtaisten erityistarpeiden valossa.
- ★ **Valitse** parhaiten hankkijan turvallisuustarpeita vastaavat laatukriteerit.
- ★ **Sovella** valittuja laatukriteereitä tarjoajaan valitaksesi laadukkaimman yksityisen turvallisuuspalveluntarjoajan.

Lisäksi alla on kuvattu CoESSin ja UNI-Europan jäsenten kokemusten pohjalta laaditut suositeltavat ja ei-suositeltavat käytännöt.

Euroopan komission järjestämän High Level Group on Business Services -työryhmän

loppuraportti tarjoaa kattavan yleiskatsauksen liiketoimintapalveluista EU:n talousalueella ja sen ulkopuolella⁴

SUOSITELTAVAA

- ★ Valitse parhaan palveluntarjoaja parhaan hinta-laatusuhteen mukaan
- ★ Suorita tarkastus ennen sopimuksen täytäntöönpanoa, sen aikana sekä sen jälkeen
- ★ Käsittele turvallisuuspalveluyritystä kumppanin tapaan

Tarjouksen valinta parhaan hinta-laatusuhteen mukaan. Vaikka hinnalla on merkitystä, CoESS ja Uni-Europa suosittelevat hankkijoita pyrkimään parhaan hinta-laatusuhteen löytämiseen tavoitteiden ja tulosten perusteella. Laadukkaan palvelun valinta takaa sen, että vartijat ovat hyvin koulutettuja, osaavat käyttää asianmukaisia välineitä, saapuvat töihin ajallaan, ovat motivoituneita sekä tuntevat työssään turvallisuuden kannalta tärkeää lojaaliuden ja ylpeyden tunnetta.

Useiden maiden lainsäädäntö edellyttää yksityisten turvallisuuspalveluyritysten noudattavan työehtosopimuksia viranomaisten kilpailutusprosesseissa EU-jäsenmaissa ja -ehdokasmaissa. [Myös joissain EU:n ulkopuolisissa maissa on olemassa viranomaisten hankintoja koskevaa lainsäädäntöä.](#)

Lopullisen tarjouksen pitäisi vastata alkuperäisiä laatuparametreja. Hankkijan

⁴ http://www.eurosportello.eu/sites/default/files/report_gal_1014.pdf

korostamia laatuseikkoja on noudatettava koko prosessissa aina loppuun asti, eli sopimuksen solmimiseen yksityisen turvallisuuspalveluyrityksen kanssa.

Palveluntarjoajan laadun varmistamiseksi on edellyttävä minimilaatukriteerien täytyminen.

Tarkastus sopimuksen ennen sopimuksen solmimista ja sen jälkeen: Kokemuksen perusteella voidaan todeta, ettei sopimuksen voittanut tarjoaja pysty aina täyttämään sopimuksen ehtoja pimeän työvoiman käytöstä johtuen. Suosittelemme valitun tarjoajan tarkastusta ennen sopimuksen solmimista sekä sen jälkeen. Tarkastuksella todetaan täyttääkö valittu tarjoaja kaikki sopimuksen ehdot, onko yrityksellä tarvittava infrastruktuuri, noudattaako yritys asianmukaista lakia ja työehtosopimuksia, maksaako yritys veroja ja sosiaalimaksuja, täyttääkö yrityksen toiminta tekniset vaatimukset, jne. Tarkistuksissa voidaan hyödyntää asianmukaisilta viranomaisilta, työntekijäjärjestöiltä, poliisilta, ulkoisilta tarkastajilta, jne. saatuja vertailutietoja. Tarkastuksen merkitys korostuu erityisesti kilpailutuksessa, missä sopimuksen määräyksiin sisältyy monimutkaisia ehtoja, joiden noudattaminen on lain kannalta ensiarvoisen tärkeää.

Yksityinen turvallisuuspalveluntarjoaja on kumppanisi: Koska kyseessä on kansalaisten ja asiakkaiden turvallisuuden varmistaminen, on ensiarvoisen tärkeää käsitellä yksityistä turvallisuuspalveluntarjoajaa kumppanina. Tavoitteena pitäisi olla oikean, ei halvimmän, ratkaisun löytäminen.

- ★ **Käytä ainoastaan sopimuksen kannalta oleellisia vaihtoehtoja:** Vaihtoehtojen käytön avulla voidaan parantaa ja mukauttaa tuottavuutta sisällyttämällä sosiaalisia kriteerejä kilpailutusprosessiin. Tässä tapauksessa hankkija voi pyytää tarjoajia toimittamaan vaihtoehtoja sosiaalisten aspektien tai esimerkiksi

innovaatioaspektien korostamiseksi. Toisin sanoen, hankkijan on laadittava hankittavalle palvelulle tekniset vähimmäiskriteerit, joita sovelletaan sekä neutraaliin että vaihtoehtoiseen tarjoukseen.

- ★ **Harkitse dialogin hyödyntämistä tarjouksen tukemiseksi ja laadun varmistamiseksi:** Dialogi mahdollistaa tarjoajien kvalitatiivisen vertailun. Tällä tavoin tarjoajien kanssa käydyn dialogin perusteella hankkija voi pyytää lopulliset tarjoukset dialogin aikana esitettyjen ratkaisujen pohjalta. Prosessi mahdollistaa parhaan hintalaatusuhteen valinnan ja on siten hyvä tapa valita laadukas turvallisuuspalveluntarjoaja. EU:n julkista hankintaa koskeva lainsäädäntö käsittelee myös kilpailutukseen liittyvän dialogin suunnittelua.

EI SUOSITELTAVAA

- ★ Älä hyväksy epätavallisen halpoja tarjouksia
- ★ Älä sisällytä tarpeettoman monimutkaisia tai laittomia ehtoja
- ★ Älä aseta kiinteitä hintoja sopimuksen keston ajaksi
- ★ Älä hyväksy sähköistä huutokauppaa
- ★ Älä kilpailuta uudelleen tai neuvottele hintatarjouksen jälkeen

Epätavallisen halvat tarjoukset: [EU:n julkista hankintaa koskevien sääntöjen \(Artikla 69\)](#) mukaan julkisten hankkijoiden on pyydettävä selvitystä, mikäli tarjouksen katsotaan olevan epätavallisen alhainen, ennen kuin se voidaan hylätä. Saman lain artiklan 69 mukaan selvitykset voivat myös koskea (muun muassa) työtä ja sosiaalisia tekijöitä käsitteleviä säädöksiä sekä työehtosopimuksia. Säädökset on tarkoitettu myös ohjeistukseksi yksityisten turvallisuuspalvelujen hankkijoille yleisesti. Hankkijoiden tulee hylätä tarjoukset, mikäli

on mahdollista, että epätavallisen halpa tarjous laiminlyö työläinsäädäntöä/työehtosopimuksia tai hinnoittelua ei voida perustella asianmukaisella tavalla. Liian alhaiset hinnat merkitsevät myös esimerkiksi sitä, ettei yritys pysty hankkimaan asianmukaisia välineitä tarvittavan turvallisuustason varmistamiseen.

Tarjouspyyntö sisältää tarpeettoman monimutkaisia tai laittomia ehtoja: kokemusten perusteella voidaan todeta, että joissain tapauksissa hankkijat ovat sisällyttäneet tarjouspyyntöön vaatimuksia, kuten esimerkiksi reaktioaikavaatimus, jota yksityiset turvallisuusyritykset eivät voi taata. Laittomia ehtoja ovat esimerkiksi asiakkaan suorittamien taustojen tarkistuksen ehto, joka on laitonta useissa maissa, missä yksityisiä turvallisuuspalveluja koskeva kansallinen lainsäädäntö edellyttää, että viranomaiset suorittavat taustojen tarkistuksen. Tästä johtuen ei ole laadun kannalta hyödyllistä pyytää yksityisiä turvallisuuspalveluja suorittamaan lainvastaisia toimenpiteitä. Laadun kannalta hyödyllistä ei myöskään ole edellyttää tarpeettoman monimutkaisten ehtojen suorittamista, mikäli on selvää, etteivät useimmat yksityiset turvallisuuspalveluyritykset voi täyttää kyseisiä ehtoja. Mikäli tarjouspyyntö sisältää monimutkaisia tai laittomia ehtoja, tarjoajien on ilmoitettava niistä hankkijalle heti kilpailutuksen alussa. Lisäksi on suositeltavaa, että tarjouspyynnön ehdot voidaan nollata kilpailutuksen eri osapuolten välillä ilman dialogiin kohdistuvia sanktioita. Yksityisten turvallisuuspalveluyritysten ja hankkijoiden on hyödynnettävä dialogia ehtojen lainmukaisuuden varmistamiseksi ja monimutkaisten, epärealististen ehtojen välttämiseksi.

Joissain tapauksissa hankkijat sisällyttävät tarjouspyyntöihin monimutkaisiin ehtoihin liittyviä sakkoja. Yksityiset turvallisuusyritykset eivät usein pysty

täyttämään tällaisia ehtoja. Hankkijoiden on myös havaittu käyttävän sakkoja hinnan alennusmekanismina liittämällä päätavoitteeseen monimutkaisia ehtoja. Monimutkaisiin ehtoihin liittyvien sanktioiden sijasta rakentavampi lähestymistapa laadun varmistamiseen olisi esimerkiksi bonuksen maksaminen sopimuksen hyvästä suorittamisesta. On myös tapauksia, missä hankkija on pidättänyt maksuja tai maksanut vain osittain sopimusrikkomuksen nojalla, kun yksityinen turvallisuusyritys ei ole pystynyt täyttämään monimutkaisia tai laittomia ehtoja. Tällainen menettely ei ole suositeltavaa.

Kiinteät hinnat: Yksityiset turvallisuusyritykset ovat kokeneet kilpailutuksia, missä tarjouspyyntö sisältää kiinteitä hintoja, joita hankkija edellyttää noudatettavan koko sopimuksen keston ajan, mikä yleensä merkitsee hyvin pitkää aikaväliä. Lisäksi joissain tapauksissa tietyt tarjouspyynnön hinnat ovat kiinteitä, kuten esimerkiksi vartijan kulujen kiinteä hintavaatimus. Yksityisten turvallisuuspalvelujen hinnoittelua pitäisi olla mahdollista mukauttaa tarvittaessa. Esimerkiksi lisäinvestointeja edellyttävät muutokset lainsäädännössä tai työehtosopimuksissa, palkkojen indeksointi ja inflaatio vaikuttavat turvallisuuspalvelujen kustannustasoon. Toisin sanoen kiinteiden hintojen sisällyttäminen tarjouspyynnön ja/tai sopimuksen ehtoihin johtaa yleensä siihen, että yksityiset turvallisuusyritykset joutuvat tekemään kompromisseja yhdellä tai useammalla osa-alueella, joka puolestaan johtaa huonompaan palvelun laatuun esim. sopimuksen riittämättömän täytäntöönpanon muodossa tai riittämättömästä turvallisuudesta johtuvaan tapahtumaan. Myös hankkijaan kohdistuvat työtaistelutoimet ovat mahdollisia, mikäli sopimukseen ei sisällytetä hinnoittelun muokkausmahdollisuutta alusta lähtien.

Sähköinen huutokauppa: Kokemusten mukaan sähköistä huutokauppaa käytetään hintojen alasajoon. Yksityisellä turvallisuuspalvelualalla, missä liiketoiminta perustuu suojeluun ja turvallisuuteen, sähköisen huutokaupan käyttö ei ole asianmukaista erityisesti siinä tapauksessa, että käytännön taustalla piilee tavoite polkea hintoja. Sähköisen huutokaupan hyödyntäminen on asianmukaista vain, mikäli laatu on määritetty huolellisesti koko prosessissa.

Kilpailuttaminen uudelleen ja neuvottelu hintojen tarjouksen jälkeen: Useat yksityiset turvallisuusyritykset ovat myös kohdanneet tapauksia, missä hankkija on järjestänyt uuden kilpailutuksen alkuperäisten tarjosten toimituksen jälkeen ajaakseen hintoja alas. Tätä käytäntöä ei tule soveltaa yksityisiin turvallisuuspalveluihin, koska seurauksena voi olla kansalaisten ja asiakkaiden turvallisuuden vaarantuminen. Tästä johtuen on suositeltavaa, että

hankkija pyytää parasta hintatarjousta heti kilpailutuksen alussa. Pitkittänyt prosessi voi johtaa heikompaan laatuun.

Yksityisellä turvallisuusalalla vallitsevat kokemukset neuvotteluprosessista eivät yleisesti ole olleet positiivisia. Viime aikoina on ollut kokemuksia menettelyistä, missä valintavaiheen jälkeinen sopimuksen solmimisvaihe on sisältänyt useita neuvottelukierroksia, missä hankkija on neuvotellut eri tarjoajien kanssa halvimman tarjotun hinnan perusteella. Tällaista menettelyä on vältettävä, koska se heikentää tarjottujen palvelujen laatua.

Kappale 4 - Julkinen kilpailutus yksityisille turvallisuuspalveluille - Euroopan lainsäädäntö

Euroopan unioni on kehittänyt julkista kilpailutusta koskevan kattavan lainsäädännöllisen viitekehyksen. Viitekehyksen pääasiallinen työkalu on [Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi, annettu 26 päivänä helmikuuta 2014, julkisista hankinnoista ja direktiivin 2004/18/EY kumoamisesta \(Euroopan unionin virallinen lehti L 94/65\)](#).

Asiakirja määrittelee julkisen kilpailutuksen säännöt Euroopan unionin alueella. Säännöt sisältävät erilaisia sopimuksen solmimiseen, poissulkuun ja valintaan liittyviä kriteerejä, joita julkisten hankkijoiden ("hankintaviranomaiset") on noudatettava. EU:n lainsäädännön viitekehys ei kuitenkaan säätelä yksityisten hankkijoiden kilpailutusmenettelyjä. Tällaiset hankkijat voivat siis itse valita tarpeellisiksi katsomansa kriteerit. Tästä huolimatta CoESS ja UNI-Europa suosittelevat EU-lainsäädännön tulkintaa ja hyödyntämistä myös yksityisille hankkijoille. Lisäksi useat EU:n ulkopuoliset maat ovat hyödyntäneet EU-lainsäädäntöä useilla eri toimialoilla. Tästä syystä CoESS ja UNI-Europa suosittelevat EU-lainsäädännön tulkintaa ja hyödyntämistä myös EU:n ulkopuolisille maille julkisen ja yksityisen kilpailutuksen osalta. Lisäksi on huomioitava, että osana jäsenyyslakuprosessia EU-ehdokasmaiden lainsäädännön on oltava EU-lainsäädännön mukainen tai vähintään sen kaltainen. Toisin sanoen EU:n julkiset hankintasäännöt koskevat tässä mielessä myös EU-ehdokasmaita, koska ne tullaan jossain vaiheessa sisällyttämään kansalliseen lainsäädäntöön.

Johtavana periaatteena artikla 18.2 velvoittaa hankkijoita (esim. yritykset, järjestöt) soveltuvin osin noudattamaan Euroopan unionissa, kansainvälisesti ja kansallisesti määritettyjä velvoitteita ympäristö-, sosiaali-, ja työlainsäädännön osalta, mukaan lukien työehtosopimukset.⁵

⁵ Sopimukset luettelut kattavasti Direktiivin 2014/24/EY liitteessä X.

Tämä on pakollinen vaatimus myös alihankinnassa, missä alihankintatarjousta tekevän osapuolen on varmistettava alihankkijan noudattavan edellä mainittua lainsäädäntöä sekä työehtosopimuksia.

Yksityiset turvallisuuspalvelusopimukset, joiden arvonlisäveron (ALV) nettoarvo on yli 750 000 euroa

Liitteessä XIV lueteltujen yksityisten turvallisuuspalvelujen, joiden ALV-nettoarvo on vähintään 750 000 euroa, osalta Euroopan unioni on määritellyt vain sopimuksen tekoperusteet Artiklassa 76⁶. Tämä kynnyisarvo sisältää kaikki sisältää kaikki sopimuksen osat ja se arvioidaan tarjouspyynnössä määritetyn sopimuksen kokonaiskeston mukaan⁷.

Liitteessä XIV on lueteltu seuraavat yksityiset turvallisuuspalvelut: tutkinta- ja turvallisuuspalvelut, hälytysjärjestelmän valvontapalvelut, vartiointipalvelut, valvontapalvelut, seurantajärjestelmään liittyvät palvelut, karkurien jäljityspalvelut, partiointipalvelut, henkilökorttien myöntämispalvelut, tutkintapalvelut, etsivätoimistopalvelut, grafologiapalvelut

⁶ Tekoperusteet arvioivat yksittäisen tarjouksen sen perusteella, miten hyvin tarjous vastaa tarjouspyynnön ehtojen mukaan.

⁷ Poikkeuksena on tilanne, missä sopimuksessa ei ole ilmoitettu kokonaishintaa. Tässä tapauksessa arvo arvioidaan kaikkien kuukausisummien kokonaissummana, mikäli kesto on alle 4 vuotta tai muutoin kuukausisummana kerrottuna 48:lla (artikla 5.14).

ja jäteanalyysipalvelut. EU-lainsäädäntöä sovelletaan palveluihin, joita ei ole mainittu Liitteessä XIV (ts. ei artiklassa 76 mainittuja tekokriteerejä, mutta poissulkemiskriteerit (artikla 57), valintakriteerit (artikla 58) ja tekokriteerit (artikla 67) (katso lisätietoja alta)).

Edellä mainitun mukaisesti Liitteessä XIV lueteltuihin yksityisiin turvallisuuspalveluihin, joiden ALV-nettoarvo on vähintään 750 000 euroa, sovelletaan artiklan 76 mukaisia tekokriteerejä.

Artiklan 76 mukaan EU-jäsenvaltioiden on otettava käyttöön kansalliset säännöt, joilla varmistetaan, että hankkija noudattaa avoimuuden ja yhdenvertaisen kohtelun periaatteita. Jäsenvaltiot voivat määrittellä sovellettavat menettelysäännöt, kunhan kyseisissä säännöissä sallitaan hankintaviranomaisten ottaa huomioon asianomaisten palvelujen erityispiirteet.

Artikla 76 mukaan jäsenvaltioiden lainsäädännön on varmistettava, että hankkijat voivat ottaa huomioon tarpeen varmistaa palvelujen laatu- ja jatkuvuus, saatavuus ja kattavuus sekä innovointi. Jäsenvaltiot voivat myös säätää, että palveluntarjoaja valitaan hinta-laatusuhteeltaan parhaan tarjouksen perusteella ottaen huomioon yksityisten turvallisuuspalvelujen laatu- ja kestävyysperusteet. Kaikki edellä mainitut laatua määrittelevät ja parhaan hinta-laatusuhteen valintaa kuvaavat seikat ovat EU-lainsäädännön mukaan valinnanvaraisia.

Lisäksi artiklan 76 mukaan EU-jäsenvaltiot voivat määrittellä sovellettavat menettelysäännöt vähintään 750 000 euron arvoisille yksityisille turvallisuuspalveluille, kunhan kyseisissä säännöissä sallitaan hankintaviranomaisten ottaa huomioon asianomaisten palvelujen erityispiirteet ja avoimuuden ja yhdenvertaisen kohtelun periaatteita noudatetaan.

Lisäksi resitaalin 114 mukaisesti EU-jäsenvaltioiden on pyrittävä yksinkertaistamaan ja keventämään hankkijoiden sekä tarjoajien hallinnollista taakkaa. Tähän tarkoitukseen jäsenvaltiot voivat soveltaa yleissääntöjä palvelusopimuksiin, jotka eivät ole artikloissa 74–77 säädetyn erityismenettelyn alaisia.

Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että EU-jäsenvaltiot voivat EU:n julkisten hankintasääntöjen mukaiset poisjätto- ja valintakriteerejä yksityisille turvallisuuspalvelusopimuksille.

Poissulkemiskriteerit määrittävät yritykset, jotka jätetään automaattisesti pois kilpailuksesta. EU:n julkisten hankintasääntöjen artikla 57 sisältää kattavan luettelon poissulkemiskriteereistä, jotka on jaettu valinnaisiin ja pakollisiin kriteereihin.

Pakolliset poissulkemiskriteerit: osallistuminen rikollisjärjestön toimintaan, korruptio, petos, terrorismirikokset tai terroritoimintaan liittyvät rikokset, rahanpesu tai terrorismin rahoitus, lapsityövoima ja muut ihmiskaupan muodot, verojen tai sosiaaliturvamaksujen velvollisuuden laiminlyönti⁸.

Valinnaiset poissulkemiskriteerit: EU:n, kansainvälisen ja kansallisen ympäristö-, sosiaali- ja työlainsäädännön noudattamatta jättäminen; konkurssi tai käynnistetyt maksukyvyttömyys- tai likvidaatiomenettelyt; ammatinharjoittamiseen liittyvä vakava virhe, joka kyseenalaistaa talouden toimijan rehellisyyden; muiden talouden toimijoiden kanssa tehdyt sopimukset, joilla pyritään vääristämään kilpailu;

⁸ Siltä osin, kun kriteerit on tehty lainvoimaisiksi lopullisella ja sitovalla päätöksellä. Verojen tai sosiaaliturvamaksujen velvollisuuden laiminlyönti, jota ei ole (vielä) todettu, voi toimia valinnaisena poissulkemisperusteena.

toiminnassa on esiintynyt merkittäviä tai toistuvia puutteita aikaisemman julkisen sopimuksen jonkin keskeisen vaatimuksen toteuttamisessa; talouden toimija on pyrkinyt vaikuttamaan epäasianmukaisesti hankintaviranomaisen päätöksentekomenettelyyn.

Valintakriteerit määrittävät vähimmäisvoimavarat, joiden pohjalta tarjoajia pyydetään tarjoamaan kilpailutuksessa. EU:n julkisten hankintasäntöjen artikla 58 luettelee tarjouspyyntöjen päävalintakriteerit, jotka jakautuvat kolmeen alueeseen:

1. Kelpoisuus harjoittaa ammatti toimintaa: Hankintaviranomaiset voivat vaatia, että talouden toimijat on merkitty johonkin niiden sijoittautumisjäsenvaltiossa pidettävään ammatti- tai kaupparekisteriin. Jos talouden toimijoilla on palveluja koskevissa hankintamenettelyissä oltava erityinen lupa tai jos niiden on oltava tietyn organisaation jäseniä voidakseen suorittaa kyseistä palvelua alkuperämaassaan, hankintaviranomainen voi vaatia niitä osoittamaan, että niillä on kyseinen lupa tai jäsenyys.

2. Taloudellinen ja rahoituksellinen tilanne: Hankintaviranomaiset voivat vaatia, että talouden toimijoilla on tietty vuotuinen vähimmäisliikevaihto, johon kuuluu tietty vähimmäisliikevaihto hankintasopimuksen kattamalla alalla⁹. Lisäksi hankintaviranomaiset voivat vaatia, että talouden toimijat esittävät tiedot tilinpäätöksestään, josta käy ilmi esimerkiksi varojen ja velkojen väliset suhteet. Ne voivat vaatia myös asianmukaista ammatinharjoittajan vastuuvakuutuksen tasoa.

⁹ Säntöjen alaisissa sopimuksissa vähimmäisliikevaihto voi olla enintään kaksi kertaa hankintasopimuksen arvioidun arvon suuruinen.

3. Tekninen ja ammatillinen pätevyys:

Teknisen ja ammatillisen pätevyyden osalta hankintaviranomaiset voivat asettaa vaatimuksia, joilla varmistetaan, että talouden toimijoilla on tarvittavat henkilöstö- ja tekniset voimavarat ja kokemusta hankintasopimuksen toteuttamiseksi asianmukaisia laatuvaatimuksia noudattaen. Vaatimukseen voi sisältyä seuraavaa:

- ★ Riittävästi kokemusta, mikä on osoitettava viittaamalla tarpeen mukaan aikaisemmin toteutettuihin sopimuksiin (esimerkiksi luettelo suoritetuista töistä enintään viimeisten viiden vuoden ajalta sekä sertifiikaatit todistuksena tyydyttävästi suoritetuista keskeisistä tehtävistä ja tuloksista). Tarjoajan, urakoitsijan tai urakan esimiesten tekninen ja ammatillinen pätevyys voidaan myös todistaa koulutus- ja ammattitodistuksilla, olettaen ettei niitä arvioida tekokriteerinä.
- ★ Hankintamenettelyissä, joiden kohteena on kokoonpano- tai asennustoimia edellyttäviä tavaroita, palveluja tai rakennusurakoita, talouden toimijoiden ammatillinen pätevyys palvelujen suorittamiseksi taikka asennustoimien tai rakennusurakan toteuttamiseksi voidaan arvioida niiden ammattitaidon, tehokkuuden, kokemuksen ja luotettavuuden osalta.

Yksinkertaistamisen ja hallinnollisen taakan keventämisen suhteen EU-jäsenvaltiot voivat soveltaa artiklan 67 yleisiä tekokriteerejä. Artiklan 67 mukaan hankintaviranomaisten on käytettävä hankintasopimusten tekoperusteena kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen perustetta. Hankintaviranomaisen kannalta kokonaistaloudellisesti edullisin tarjous määritellään a) hinnan tai b) kustannusten perusteella käyttämällä artiklassa 68 kuvattua kustannustehokkuusmallia ja voi

c) sisältää parhaan hinta-laatusuhteen, joka on arvioitava esimerkiksi laadullisten, ympäristöön liittyvien ja/tai sosiaalisten näkökohtien kannalta. Kriteereihin voi kuulua esimerkiksi laatu, mukaan lukien tekniset ansiot, sopimuksen toteutukseen osoitetun henkilöstön pätevyys ja kokemus, jos osoitetun henkilöstön laadulla voi olla merkittävä vaikutus hankintasopimuksen toteuttamisen tasoon. Kustannustekijä voidaan esittää myös kiinteän hinnan tai kustannuksen muodossa, jolloin talouden toimijat kilpailevat sen perusteella ainoastaan laatuperusteista. Jäsenvaltiot voivat säätää, että hankintaviranomaiset eivät saa käyttää pelkästään hintaa sopimuksen tekokriteerinä.

EU:n julkisia hankintoja koskevien sääntöjen artiklassa 69 säädetään myös menettelysäännöt poikkeuksellisen alhaisiin tarjouksiin liittyen. Hankintaviranomaisen on vaadittava, että talouden toimijat antavat selvityksen tarjouksessa olevista hinnoista tai kustannuksista, jos tarjoukset vaikuttavat poikkeuksellisen alhaisilta. Vaadittavat selvitykset voivat erityisesti koskea 18 artiklan kohdassa 2 tarkoitettujen velvoitteiden noudattamista, kuten esim. työ- ja/tai sosiaalilainsäädännön ja työehtosopimusten noudattamista.

Yksityiset turvallisuuspalvelusopimukset, joiden nettoarvo arvonlisäverolla on alle 750 000 euroa

Jäsenvaltiot voivat harkintansa mukaan soveltaa yksityisiin turvallisuuspalveluihin menettelysääntöjä, mikäli sopimuksen nettoarvo arvonlisäverolla on alle 750 000 euroa. Täten EU-jäsenvaltiot voivat soveltaa poissulkemiskriteerejä (artikla 57), valintakriteerejä (artikla 58) ja yleisiä sopimuksen tekokriteerejä (artikla 67) kaikkiin yksityisiin turvallisuuspalvelusopimuksiin huolimatta siitä, ovatko ne mainittu Liitteessä XIV,

mikäli sopimuksen nettoarvo arvonlisäverolla on alle 750 000 euroa.

Lisätietoa menettelysäännöistä, mukaan lukien poissulkemiskriteerit (artikla 57), valintakriteerit (artikla 58) ja yleiset sopimuksen tekokriteerit (artikla 67), löytyy edellisestä kohdasta.

Esimerkkejä hyvistä kilpailutusasiakirjoista

Hankintaviranomainen käyttää yksityisten turvallisuuspalvelujen valintakriteerinä **koulutussuunnitelman käyttöä** arvioidakseen tarjoajan ammattipätevyyttä. Hankkija pyytää tarjoajia toimittamaan tietoa sopimuksen toteuttamisesta vastaavien henkilöiden koulutuksesta. Lisäksi tulee toimittaa tietoja opetusmenetelmistä, koulutuspaikasta, käytännön harjoituksista, kurssien kestosta sekä kouluttajien pätevydestä. Tarjoajien on sitouduttava mahdollisesti tarjoamaan tällaista koulutusta sopimuksen toteuttamisesta vastaaville henkilöille ja sisällytettävä yksityiskohtainen koulutuskalenteri tarjoukseen. Kalenterissa on mainittava koulutusten tuntimäärät sekä osallistujamäärät tiettyinä päivämäärinä.

Ylimääräisenä valintakriteerinä edellytetään **palvelujen laadun** varmistavan ohjelman käyttöä. Ohjelma voi sisältää seuraavia osia: järjestelmä palvelujen tarkastusta ja laaduntarkkailua varten; palvelujen laatuserifikaatti erityisesti tarjottavien palvelujen osalta; lojaaliussuunnitelma vakaan ja motivoituneen työvoiman varmistamiseksi; työntekijöiden tyytyväisyyskysely; asiakkaan tyytyväisyyskysely; reaktioaika vahvistuksen tai vaihdon ollessa tarpeellinen; palvelujen laadun sisäinen ja ulkoinen tarkastus; tietosuojalakien käyttöönotto. Muita mahdollisia osia voivat olla esimerkiksi: laadunvalvontatyökalujen käyttö; vakiintuneet laadunvalvonnan ilmaisimet; henkilökunnan valintakriteerit; palvelusta vastaavan henkilöstön ja esimiesten CV:t; laadunhallintatilastot; laadunhallinnan suoritusaikaväli.

Päätös: Tarjouskilpailu: julkinen vai yksityinen?	
Euroopan unionin (EU) / EU-ehdokasvaltioiden tarjouskilpailut	Kansainväliset (Euroopan unionin ulkopuoliset) tarjouskilpailut
Julkiset tarjouskilpailut	Julkiset tarjouskilpailut
<p>Euroopan unioni:</p> <p>Julkiset sopimukset, joiden arvo on vähintään 750 000 euroa. Jos kotipaikkasi on Euroopan unionissa ja harkitset julkista kilpailutusta/julkisen sektorin sopimusta, EU-lainsäädäntö koskee sopimuksia, joiden nettoarvo arvonlisäverolla on vähintään 750 000 euroa.</p> <p>Julkiset sopimukset, joiden arvo on alle 750 000 euroa. Jos kotipaikkasi on Euroopan unionissa ja harkitset julkista kilpailutusta/julkisen sektorin sopimusta, EU-lainsäädäntö ei koske sopimuksia, joiden nettoarvo arvonlisäverolla on alle 750 000 euroa. Tällaisiin sopimuksiin voi liittyä kansallisen tason lainsäädäntää.</p> <p>EU-ehdokasmaat:</p> <p>Jos kotipaikkasi on Euroopan unionin ehdokasmaassa, maasi on veloitettu mukauttamaan kansallista lainsäädäntöä EU:n lainsäädännön mukaiseksi ilmoitetun aikataulun mukaisesti (katso seuraava kappale). Tästä johtuen vähintään 750 000 euron arvoisia julkisia sopimuksia koskevat EU:n hankintasäännöt tulevat olemaan ajankohtaisia vastaisuudessa.</p>	<p>EU:n ulkopuoliset maat:</p> <p>Jos kotipaikkasi on Euroopan Unionin ulkopuolella, Euroopan lainsäädäntö ei koske julkista kilpailutusta. EU-lainsäädäntöä voidaan kuitenkin aina käyttää tukena. Maassasi voi myös olla julkisia hankintoja koskevia sääntöjä.</p>
Yksityiset tarjouskilpailut	Yksityiset tarjouskilpailut
<p>Jos kotipaikkasi on Euroopan unionin jäsenvaltio tai EU-ehdokasvaltio ja harkitset yksityistä tarjouskilpailua, Euroopan lainsäädäntö ei ole sovellettavissa. Voit soveltaa kansallista lainsäädäntöä tai käyttää Euroopan lainsäädäntöä viitteenä.</p>	<p>EU:n ulkopuoliset maat: Jos kotipaikkasi on Euroopan unionin ulkopuolella, Euroopan lainsäädäntö ei ole sovellettavissa. Euroopan lainsäädäntöä voidaan kuitenkin aina käyttää tukena. Maassasi voi myös olla voimassa yksityisiä tarjouskilpailuja koskevia sääntöjä.</p>

KOLMIVAIHEINEN SOPIMUKSEN MYÖNTÄMISPROSESSI**VAIHE 1 - POISSULKEMISKRITEERIT**

Tässä vaiheessa hankkijat sulkevat kilpailutusprosessista pois yksityiset turvallisuuspalveluyritykset, jotka eivät täytä määritettyjä kriteerejä. Kriteerit vaihtelevat yksityisten ja julkisten hankkijoiden välillä.

Oikein suoritettuna vaiheessa voidaan automaattisesti karsia heikkolaatuisia yksityisiä turvallisuuspalveluyrityksiä pois kilpailutusprosessista.

Automaattinen
poissulkeminen
kilpailutusprosessista

VAIHE 2 - VALINTAKRITEERIT

Tässä vaiheessa hankkijat valitsevat parhaan hinta-laatusuhteen tarjoavan yksityisen turvallisuuspalvelun asettamiensa tavoitteiden ja tarpeiden mukaan. Hankkijat määrittävät parhaan hinta-laatusuhteen eri kriteerien avulla.

Valintakriteerien suhteen oleellista on keskittyä laadukkaan yksityisen turvallisuuspalveluyrityksen löytämiseen. Laatumerkittävät kriteerit on kuvattu tarkemmin kappaleessa 5.

Tarjoajien valinta tarjouskilpailuun

VAIHE 3 - SOPIMUKSEN TEKOKRITEERIT

Tässä vaiheessa tarjoajia vertaillaan sopimuksen tekokriteerien ja sopimuksen ehtojen täyttymisen perusteella.

Yksityiset turvallisuuspalvelusopimukset tulee solmia parhaan hinta-laatusuhteen perusteella. Laatumerkittävät kriteerit on kuvattu tarkemmin kappaleessa 5.

Yrityksen valinta parhaan
hinta-laatusuhteen mukaan

Kappale 5 - Yksityisten turvallisuuspalvelujen hankinnan laatukriteerien määrittäminen

Tämän kappaleen tarkoitus on auttaa hankkijoita määrittämään laatukriteerit yksityisille turvallisuuspalveluille. Toisin sanoen kappale tarkentaa vartijoihin, sopimuksen toteutukseen, sopimuksen hallintaan, sopimuksen infrastruktuuriin, yritykseen sekä itse tarjouksen tekijään liittyviä laatukriteereitä.

Kappaleen tarkoitus on auttaa lukijoita yksityisten turvallisuuspalvelujen hankinnassa sekä laadukkaan yksityisen turvallisuuspalveluntarjoajan löytämiseen käytettävien kriteerien määrittämisessä. Kappaleessa käsitellään sekä valinta- että tekokriteerit, koska molemmilla on keskeinen rooli parhaan hinta-laatusuhteen tarjoavan yrityksen valinnassa¹⁰.

EU-jäsenvaltioissa, EU-ehdokasmaissa tai EU:n ulkopuolisissa maissa sijaitsevien hankintaviranomaisten on mahdollisesti noudatettava hankintoja koskevaa EU-lainsäädäntöä tai kansallista lainsäädäntöä. Lisätietoja julkisesta tarjouskilpailusta EU- tai -ehdokasmaissa löytyy [kappaleesta 4](#).

Yksityisillä hankkijoilla on enemmän vapauksia laadukkaan tarjoajan kriteerien määrittämisessä, mutta EU:n julkisia hankintoja koskevaa lainsäädäntöä on suositeltavaa hyödyntää. Yksityiset hankkijat voivat myös hyödyntää ohjeita kuten Euroopan komission julkaisemaa "Buying Social Guide"¹¹ (Sosiaaliset näkökulmat julkisissa hankinnoissa) - ohjetta. Kilpailutusmenettelyn rakenteella on keskeinen rooli hankkijan tarpeita vastaavan laadukkaan yksityisen turvallisuuspalvelun löytämisessä. Tästä

¹⁰ Katso lisätietoja kohdasta Tavoitteet.

¹¹ Lisäksi Euroopan komission työllisyys-, sosiaali- ja osallisuusasioiden pääosaston julkaisema "Buying Social- A Guide to Taking Account of Social Considerations in Public Procurement" (Sosiaaliset näkökulmat julkisissa hankinnoissa) voi myös auttaa niin yksityisiä kuin julkisia hankkijoitakin.

johtuen on erittäin suositeltavaa, että kaikki hankkijat soveltavat hyvien kilpailutustapojen mukaisesti poissulkemis-, valinta- ja tekoperusteita. Lopuksi on todettava monimutkaisten, useita osia ja sopimuksia sisältävien tarjouspyyntöjen osalta, että hankkijoiden tulisi kehittää menettely, missä eri sopimuksia koskevat laatukriteerit on eritelty selkeästi. Tällä varmistetaan sopivimman tarjoajan valinta jokaista palvelua kohden.

1. Johdanto

Tarjottujen yksityisten turvallisuuspalvelujen laatu riippuu useista avaintekijöistä. Vaikka vartijoiden työkyky, taidot ja motivaatio ovat ensiarvoisen tärkeitä tekijöitä, tukikeskuksen on tarjottava riittävästi tukea, jotta vartijat voivat keskittyä työnsä suorittamiseen. Myös vartijoiden käytössä oleva tekninen, toiminnallinen ja ihmisresurssi-infrastruktuuri on ensiarvoisen tärkeässä osassa. Hankkijan näkökulmasta yksityisen turvallisuuspalveluyrityksen sopimuksen hallinnasta vastaava ryhmä toimii hankkijan ja tarjoajan välisenä linkkinä. Päivittäistä yhteyttä hankkijaan ylläpitävän sopimuksen hallinnasta vastaavan ryhmän rooli on ensiarvoisen tärkeä asiakastyytyväisyyden näkökulmasta.

Laatukriteerejä voidaan soveltaa viiteen eri sopimuksen osa-alueeseen:

- ★ Vartiointihenkilöstö
- ★ Sopimuksen hallinta
- ★ Sopimuksen toteutus
- ★ Sopimuksen infrastruktuuri

★ Yksityinen turvallisuuspalveluyritys

On syytä korostaa, että mitä tahansa (tai kaikkia) laatuksien käyttävien toimeksiantajien on ilmoitettava yleiset sopimusehdot tarjouspyyntöilmoituksessa.

Laatuksien on ilmoitettava mahdollisimman selkeästi mitä osapuolteen koskevat, ts. koskevatko kriteerit vain tarjoajaa vai suositusten mukaisesti kaikkia tarjoukseen kuuluvia alihankkijoita, ammatinharjoittajia tai tilapäistä työvoimaa. Hankkijoiden on aina suunniteltava laatuksien syrjimättömyyden ja avoimuuden periaatteiden mukaisesti.

Alihankitut yksityiset turvallisuuspalvelut

Yksityisten turvallisuuspalvelujen ulkoistaminen yksityisten turvallisuuspalvelujen välillä on yleistynyt viime vuosina. Joissain tapauksissa voi olla tarpeellista ulkoistaa joitain palvelujen osa-alueita (väliaikaiset tehtävät, erityistehtävät). Hankkijan on kuitenkin varmistettava, ettei alihankkijoita käytetä pelkästään hintojen alentamiseksi tai tässä luvussa kuvattujen laatuksien kiertämiseksi. Tästä johtuen laatuksien on sovellettava myös ulkoistettuihin yksityisiin turvallisuuspalveluihin. Ulkoistamisessa suositetaan erityisesti turvallisuusyritysten käyttö väliaikaisen vartiointihenkilöstön muodossa. Tätä ulkoistamismuotoa saatetaan myös hyödyntää laatuksien kiertämiseen.

Yksityiset vartiointialan ammatinharjoittajat

Harvoissa tapauksissa yksityisten turvallisuuspalvelujen käyttämät alihankkijat ovat valheellisesti yksityisiä ammatinharjoittajia, vaikka todellisuudessa henkilöstö suorittaa ammattityötä työnantajan pyynnöstä. Tästä johtuen yksityisten ammatinharjoittajien toiminta voi olla joissain maissa laitonta, koska menettelyn tarkoitus on kiertää sosiaaliturvalainsäädäntöä ja hankkijan laatuksien. Kaikkia laatuksien on sovellettava tasapuolisesti yksityiseen vartijaan sekä alihankkijayritykseen huolimatta siitä, onko alihankintasopimus väliaikainen. Alihankintasopimuksista huolimatta tarjoava yritys on vastuunalainen.

2. Vartiointihenkilöstö

Taustojen tarkistus, valinta, rekrytointi

Laadukkailla yksityisillä turvallisuusyrityksillä tulisi olla käytössä dokumentoitu prosessi henkilöstön hakuun, valintaan ja rekrytointiin. Useimpien Euroopan maiden lainsäädäntö edellyttää, että toimintojen ja hallinnon henkilöstön taustat tarkistetaan pätevien kansallisten viranomaisten toimesta. Tästä johtuen yksityisten turvallisuuspalveluyritysten pitäisi valita ja rekrytoida ainoastaan henkilöstöä, joiden taustat on tarkistettu asianmukaisesti.

Yksityisen turvallisuuspalveluyrityksen haku-, valinta- ja rekrytointiprosessien pitäisi olla tehtäviin erikoistuneen ja koulutetun henkilöstön, kuten [taustojen tarkistusesimiehen](#) vastuulla. Tällä tavoin taataan, että myös yrityksen vartijat täyttävät koko organisaation soveltamat laatuksien.

Maissa, missä palvelujen suorittajien taustojen tarkistus on lakisäätöä, tarkan

taustojen tarkistusprosessin todistaminen voi olla tarpeellista, jotta voidaan varmistaa, ettei sopimuksen täytäntöönpanosta vastaavalla henkilöstöllä ole rikosrekisteriä tai (soveltuvien osin) taloudellisia ongelmia, jotka voivat vaikuttaa työn suorittamiseen. Jotkin ilmailua ja lentokenttäturvallisuutta koskevat Eurooppalaiset standardit tarjoavat hyvän yleiskuvan siitä, mitä tarkan taustojen tarkistusprosessin pitäisi sisältää. Näitä standardeja voidaan käyttää viitteenä myös muilla turvallisuusaloilla.

Muita laadukkaan taloudellisen toimijan merkkejä ovat sosiaalisten tekijöiden huomiointi rekrytoinnissa, kuten:

- ★ Nuorten palkkauksen edistäminen
- ★ Sukupuolineutraalin rekrytoinnin edistäminen
- ★ Vähäosaisempien ryhmien, kuten etnisten ja uskonnollisten vähemmistöjen, rekrytointia tukevat käytännöt
- ★ Soveltuvien osin vammaisten työntekijöiden rekrytointi¹².

Jos sopimus edellyttää suurta määrää vartijoita, tarjoajien on osoitettava kykynsä rekrytoida lisätyöntekijöitä samojen standardien mukaisesti samalla sosiaalisella suojalla, kuin jo palkatulla henkilöstöllä¹³.

Vartijoiden taidot ja kyvyt

Useimmissa Euroopan maissa on lakisäätöinen vaatimus järjestää koulutusta, jotta jokainen yksityiseksi vartijaksi haluava voi saada perustaidot

¹² Lisäksi Euroopan komission työllisyys-, sosiaali- ja osallisuusasioiden pääosaston julkaisema "Buying Social- A Guide to Taking Account of Social Considerations in Public Procurement" (Sosiaaliset näkökulmat julkisissa hankinnoissa) sisältää tietoa sosiaalisesti vastuullisesta julkisesta hankinnasta ja auttaa lukijoita ymmärtämään, miten yritykset voivat osoittaa sosiaalisesti vastuullista johtamista.

¹³ Katso ulkoistettuja vartijoita sekä ammatinharjoittajia koskeva kohta

ammattiin¹⁴. Yksityisten vartijoiden on käytävä läpi kattava peruskoulutus huolimatta siitä, edellyttäväkö lainsäädäntö sitä vai ei. Tämä on ilmoitettava selkeästi laatuksien määrittämisessä.

Osana laatuksien määrittämistä, tarjouspyynnön pitäisi ilmoittaa myös vaatimukset [lisäkoulutuksesta](#) ja [säännöllisestä kertauskoulutuksesta](#).

Vartijoiden lisäkoulutusta koskevia sisäisiä käytäntöjä tukevat todisteet ja/tai koulutustilojen olemassaolo ja laatu kertovat yrityksen suhtautumisesta työntekijöidensä taitoihin ja pätevyyteen sekä yrityksen henkilöstöön liittyvästä henkilökohtaisen kehityksen filosofiasta ja investoinneista. Koulutusohjelma, aikataulu/moduulit osaltaan todistavat sisäisen koulutusohjelman noudattamista. Lisäksi tarjouspyynnössä voidaan ilmoittaa muut tarjottujen palvelujen kannalta oleelliset taidot (esimerkiksi kielitaidot, ajokortit, tiedonsiirtolaitteet). Jatkuva koulutusta saavat yksityiset vartijat osoittavat työssään parempaa motivaatiotasoa ja sitoutumista. Koulutusohjelmien pitäisi myös olla sidoksissa selkeään urakehitysjärjestelmään, joka mahdollistaa vertikaalisen ja horisontaalisen etenemisen. Tämäkin parantaa työntekijöiden motivaatiota ja viime kädessä palvelun laatua.

Vartiointiympäristön luonteen mukaan hankkijat voivat myös pyytää todisteita lisätaidoista ja -kyvyistä, kuten kielitaidosta ja muista sopimuksen kannalta tärkeistä taidoista. Nämä vaatimukset on esitettävä tarjouspyyntöilmoituksessa, elleivät ne ilmene sopimusasiakirjoista.

Kokemus

Tarjoavan yrityksen turvallisuushenkilöstön pätevydestä kertoo myös sopimuksen

¹⁴ EU- ja -ehdokasmaiden julkisissa hankinnoissa tekninen ja ammatillinen osaaminen on osa valintakriteerejä.

toteutukseen valitun henkilöstön kokemustaso¹⁵. Pitkälle erikoistuneissa tai arkaluonteisissa vartiointiympäristöissä (esimerkiksi kriittinen infrastruktuuri) toimeksiantaja voi haluta todisteita siitä, että nimetyillä vartijoilla on kokemusta kyseisestä tai vastaavasta ympäristöstä. Joissakin riskialttiissa kohteissa, kuten suurlähetystöissä, toimeksiantaja voi vaatia kaikkien työhön nimettyjen henkilöiden ansioluettelot. Muissa tapauksissa tieto vartijoiden keskimääräisestä työkokemuksesta alalla voi riittää.

Vartijoiden kokemus yhteistyöstä viranomaisten kanssa voidaan osoittaa esimerkiksi todisteilla osallistumisesta tiedonjako-ohjelmaan viranomaisten (esim. poliisi, pelastuspalvelut) kanssa.

Työolosuhteet

Oikeudenmukainen ja avoin palkkarakenne on tyypillisesti sidoksissa kokeneen henkilöstön palkkaukseen. Jos yritys pystyy osoittamaan käyttävänsä oikeudenmukaista ja avointa palkkarakennetta, on todennäköistä, että myös henkilöstö on motivoitunut ja tyytyväinen työhönsä, mikä johtaa parempaan työsuoritteeseen. Tästä johtuen yrityksessä pitäisi olla käytössä järjestelmät säännölliseen palkkojen tarkistukseen, ylennykseen ja koulutukseen. Laadukkaan yksityisen talouden toimijan tulisi kannustaa urakehitystä. Yritys hyötyy myös investoinneista henkilöstönsä koulutukseen.

Erityisesti suuremmilla yrityksillä tulisi olla käytössä valituksia, ehdotuksia ja työntekijöiden palautetta käsittelevä järjestelmä.

Tätä varten voidaan esimerkiksi nimetä edustaja, jonka vastuulla on välittää valituksia vartijoilta johdolle. Joillain

yrityksillä voi myös olla käytössä tasa-arvohenkilö, joka on suoraan yhteydessä yrityksen johtoon.

Tarjoajien pitäisi pystyä selkeästi osoittamaan, että yrityksen vartiointihenkilöstön työolot ovat kansallisen lainsäädännön ja työehtosopimusten mukaisia. Tämä tulisi todistaa pätevien viranomaisten myöntämällä [sertifikaatilla](#)¹⁶. Mikäli työehtosopimusta ei sovelleta, työaika- ja työvuorojen pituuden on käytävä ilmi [työvuorolistasta](#).

Laadukkaan talouden toimijan pitäisi pystyä osoittamaan vahingonkorvausjärjestelyt kaikkien työntekijöiden osalta, mukaan lukien erityisesti hankkijan edellyttämistä toiminnoista vastuussa oleva hallintaryhmä.

Vahingonkorvausjärjestelyihin sisältyy soveltuvin osin välineiden ja aseiden käsittely.

¹⁵ Tämä on myös valintakriteeri EU- ja ehdokasmaiden julkisissa hankinnoissa.

¹⁶ Artikla 18.2: Talouden toimijoiden on noudatettava hankintasopimuksia toteuttaessaan sovellettavaa EU-lainsäädäntöä.

YKSITYISTEEN VARTIOINTIHENKILÖSTÖÖN LIITTYVÄT LAATUKRITEERI

Vartiointihenkilöstö*	
Palkkaus ja taustojen tarkistus	<ul style="list-style-type: none"> ★ Onko käytössä taustojen tarkistusmenetelmä? ★ Onko käytössä lainsäädäntöä, joka edellyttää esimiestehtävissä toimivien vartijoiden taustojen tarkistamista viranomaisten toimesta? ★ Onko vartijoiden valinnasta ja rekrytoinnista vastuussa erillinen henkilöstö? ★ Otetaanko rekrytoinnissa huomioon sosiaaliset näkökannat (esim. tasa-arvo/nuorten työllistäminen)?
Taidot ja kyvyt	<ul style="list-style-type: none"> ★ Varmistaako yritys <i>peruskoulutuksen</i>? ★ Tarjoaako yritys <i>lisäkoulutusta</i> ja -pätevyyksiä? ★ Tarjoaako yritys <i>erikoiskoulutusta</i> (esim. ihmisjoukkojen hallinta, K9-koulutus, ensiapukoulutus, jne.)? ★ Tarjoaako yritys <i>kertauskoulutusta</i>? ★ Onko yrityksellä erillinen koulutushenkilökunta ja/tai -tilat? ★ Onko yrityksessä käytössä koulutusmoduulit tai -suunnitelma? ★ Huomioidaanko/tuetaanko muita taitoja (esim. kielitaidot ja tekniset taidot)? ★ Miten vartijoiden uramahdollisuudet ovat sidoksissa tarjottuun koulutukseen? ★ Onko henkilöstölle selvillä tarjouspyynnössä esitetyt mahdolliset lisätaitovaatimukset (esim. kielitaidot)?
Kokemus	<ul style="list-style-type: none"> ★ Miten tarjoaja osoittaa omaavansa riittävää kokemusta? Tämä voidaan todistaa yleisellä lausunnolla keskimääräisestä työkokemuksesta tai kattavilla suosituksilla. ★ Onko tarjoaja tai nimetyt vartijat osallistunut tiedonjakoon viranomaisten kanssa?
Työolosuhteet	<ul style="list-style-type: none"> ★ Onko tarjoaja esittänyt pätevän viranomaisen myöntämän sertifikaatin työehtosopimusten/kansallisen sosiaali- ja työlainsäädännön noudattamisesta? ★ Onko yrityksessä käytössä selkeä ja läpinäkyvä palkkarakenne? ★ Onko yrityksessä käytössä menettely valituksia, palautetta ja ehdotuksia varten? ★ Onko tarjoaja esittänyt todisteita vartijoihin liittyvistä vahingonkorvausjärjestelyistä?
*Koskee myös alihankittuja tai väliaikaisia vartijoita ja yksityisiä ammatinharjoittajia.	

3. Sopimuksen hallinta

Hallinnasta vastaava ryhmä

Kun hankkijat ulkoistavat turvallisuustehtäviä, ne haluavat yleensä varmistaa, että niiden tarvitsee valvoa sopimuksen toteuttamista mahdollisimman vähän. Tästä johtuen hallinnalla on keskeinen merkitys. Yrityksen lainmukaisuutta valvovan hallinnasta vastaavan ryhmän kokemus ja ammattitaito on siis erittäin suuressa asemassa.

Yrityksen hallinnasta vastaavan ryhmän on pystyttävä esittämään yrityksen talouden olevan kunnossa, eli esim. ettei yrityksellä ole liiallista velkataakkaa¹⁷. Hankkijan on voitava luottaa siihen, että kaikilla hallinnasta vastaavan ulkoisen ryhmän jäsenillä on hankkijan vaatimuksia vastaavat taidot yrityksen ja sopimuksen asianmukaista hallintaa varten. Selkeästi jaetut vastualueet sopimuksen hallinnasta ja toteutuksesta vastaavan henkilöstön välillä ovat hyvin organisoidun yrityksen merkki. Tarjoavan yrityksen on todistettava hallinnasta vastaavan ryhmän kokemus liiketoiminnan hallinnollisista tehtävistä yrityksen ja asiakkaan ammattimaisen hallinnan varmistamiseksi. Tästä johtuen hankkijan on määritettävä laatukriteeriksi todisteet hallinnasta vastaavan ryhmän kokemuksesta hallinnollisista tehtävistä ja/tai vastaavasta akateemisesta tai ammattikoulutuksesta¹⁸.

Hallinnasta vastaavan ryhmän deontologinen ohjesääntö heijastaa koko yrityksen suhtautumista etiikkaan. Hallinnasta vastaavan ryhmän eettisen lähestymistavan mitä tahansa esiintymismuotoa voidaan käyttää

¹⁷ Tämä on myös valintakriteeri EU- ja ehdokasmaiden julkisissa hankinnoissa.

¹⁸ Tämä voi myös olla valintakriteeri EU- ja ehdokasmaiden julkisissa hankinnoissa.

laatukriteerinä.

Tietyn sopimuksen hallinnan suhteen hankkijoiden on sovittava osapuolten välillä käytettävä yhteydenpitotapa, eli esimerkiksi kuka toimii yhteyshenkilönä hankkijalle. Mikäli sopimusehtoihin sisältyy vara- ja hätätilanpalveluja, hankkijan on pyydettävä tarjoavalta yritystä selvitystä siitä, miten kyseiset palvelut suoritetaan. Kyseisistä palveluista vastuussa oleva henkilöstö voidaan myös ilmoittaa työvuorolistassa.

Tukipalvelut

Tehokkaat, yksityisen turvallisuuspalveluyrityksen päätoimipisteessä tuotetut tukipalvelut varmistavat sopimuksen kitkattoman täytäntöönpanon. Vartijoiden tukipalveluihin kuuluu kaikki hallinnon henkilöstö, kuten laskutuksen, sijaisuuden, henkilöstöhallinnon sekä myynnin ja markkinoinnin henkilöstö.

SOPIMUKSEN HALLINTAAN LIITTYVÄT LAATUKRITEERIT

Hallinnasta vastaava ryhmä	<ul style="list-style-type: none"> ★ Onko hallintaryhmä todistanut yrityksen talouden olevan kunnossa (esim. ettei yrityksellä ole liiallista velkataakkaa tai veronmaksuongelmia)? ★ Onko hallintaryhmällä riittävät taidot sopimuksen hallintaa varten? Miten hallintaryhmä on osoittanut omaavansa pätevyksiä ja kokemusta? ★ Onko hallintaryhmällä käytössä deontologinen ohjesääntö? ★ Onko hankkijan ja tarjoajan välillä selkeästi sovittu yhteydenpitotapa? Onko selvillä, kuka on hallintaryhmän vastuhenkilö koko sopimuksen voimassaoloajan?
Tukipalvelut	<ul style="list-style-type: none"> ★ Onko hankkijalla riittävästi tukipalveluja yleisesti? Esim. laskutus-, henkilöstöhallinto-, myynti- ja markkinointihenkilöstö

4. Sopimuksen toteutus**Sopimuksen hallinnasta paikan päällä vastaava henkilö**

Tarjoajan on ilmoitettava selkeästi sopimuksen hallinnasta paikan päällä vastaava ja sopimuksen toteutuksesta yleisesti vastaava henkilö. Tämä henkilö on tyypillisesti sopimuksen hallinnasta paikan päällä vastaava henkilö, joka varmistaa palvelujen päivittäisen ylläpidon ja valvoo kaikkia käytännön asioita. Sopimuksen hallinnasta paikan päällä vastaava henkilö valvoo [toimintasuunnitelman](#) toteutumista. Tarjouksen toimintasuunnitelmassa on huomioitava erityisesti menettely odottamattomissa tilanteissa. Sopimuksen hallinnasta paikan päällä vastaavan henkilön on tunnettava sopimuksen ehdot ja toimintasuunnitelma läpikohtaisesti. Sopimuksen hallinnasta paikan päällä vastaavan henkilön on kyettävä osoittamaan, että hän ymmärtää täysin asiakkaan vaatimukset, organisaatorakenteet ja turvallisuusfilosofian¹⁹. Toteutussuunnitelmassa on varmistettava,

että hallinnasta vastaava henkilö voidaan tavoittaa helposti ja nopeasti ja että hän kykenee tekemään päätöksiä selkeän vastuuketjun ja sovitun reaktioajan puitteissa.

Toimintasuunnitelma

Toimintasuunnitelmalla on keskeinen rooli tarjouksessa. Tästä johtuen toimintasuunnitelmassa ilmoitetut yksityiskohdat on huomioitava erityisen tarkasti.

Euroopan siviili-ilmailun turvaamista koskevat standardit tarjoavat kattavan kuvauksen siitä, mitä seikkoja toimintasuunnitelman pitäisi kattaa. Pääasia on kuitenkin, että hankkijan turvallisuus- ja laatuvaatimukset täytyvät.

Toimintasuunnitelman pitäisi kattaa seuraavat osa-alueet:

- ★ Työvuorolista
- ★ [Vakiotoimenpide](#)
- ★ Mobilisointisuunnitelma, mukaan lukien [varahenkilöstö](#)
- ★ Siirtymäsuunnitelma
- ★ [Suorituksen valvonnan arviointi](#)

¹⁹ Tämä voi myös olla valintakriteeri EU- ja ehdokasmaiden julkisissa hankinnoissa.

- ★ [Koulutus-/valmennussuunnitelma](#)
- ★ Palautuvuussuunnitelma
- ★ [Raportointirakenne](#) / -järjestelmät
- ★ Katastrofinhallinta / liiketoiminnan jatkuvuus
- ★ Hallintomalli

Toteutus suunnitelman on lisäksi osoitettava, että sopimustaholle on organisaation sekä pätevän ja kokeneen työvoiman osalta riittävä kapasiteetti sen varmistamiseksi, että kullekin vartijalle saadaan sijainen lyhyellä varoitusaikalla. Toisin sanoen saman pätevyyden ja kokemustason omaavan vartijan on tarvittaessa voitava tuurata kollegaa. Tarjoajan on myös osoitettava, että se pystyy suoriutumaan tehtävistä kitkattomasti yllättävissäkin tilanteissa. Yksityisten talouden toimijoiden ottaessa hoidettavaksi yhä useampia vastualueita, heidän on pystyttävä toimimaan esimerkiksi luonnonkatastrofien, mielenosoitusten ja väkivaltaisten tapahtumien sattuessa. Tarjoajan on vakuutettava, että kaikkia erityisesti sovittuja menettelyjä noudatetaan toimintasuunnitelman mukaisesti.

Toteutus suunnitelmassa annettujen tietojen on saatava asiakas vakuuttuneeksi siitä, että hän pystyy valvomaan sopimuksen täytäntöönpanoa säännöllisesti ja tiettyinä aikoina/päivinä. Toimintasuunnitelman täytäntöönpanoa on arvioitava säännöllisesti ja sisäisen laadunvalvonnan tuloksia on hyödynnettävä. Vartijoilla pitäisi olla selkeä raportointirakenne. Raportoinnissa pitäisi huomioida seuraavat seikat:

- ★ Raportointi tehdään tarkasti ja säännöllisesti;
- ★ Raportointi antaa vastauksia tärkeisiin kysymyksiin ja tarjoaa toiminnasta syntyvää palautetta (Esimerkiksi: Kuinka monta vierailijaa on tarkastettu? Ovatko rakennuksen

sisään-/uloskäynnit riittävän suurina ruuhka-aikoina esiintyvää massasiirtymistä varten?);

- ★ Raportointi ei merkittävästi estä sopimuksen täytäntöönpanoa;
- ★ Mikäli tulokset edellyttävät sitä, raportointia on pystyttävä mukauttamaan hankkijan tarpeisiin (Esimerkiksi: Tarvitaanko lisää naispuolisia vartijoita?)
- ★ Raporttien analyysin pitäisi tuottaa korjaavia tai ehkäiseviä toimenpiteitä (Esimerkiksi: Lisää vartijoita ruuhka-aikana/Lisää naispuolisia vartijoita naispuolisten vierailijoiden tarkastamiseen)

[Työvuorosuunnitelma](#) on huomioitava erityisesti, koska se heijastaa keskeisesti sopimuksen täytäntöönpanoa vaatimusten mukaisesti. Huomioi, että raporttien perusteella vaatimuksia sekä työvuorolistaa saatetaan joutua muokkaamaan. Kaikki raportointia seuraava mukauttaminen on dokumentoitava tarkasti. Työvuorokäytännöllä on varmistettava, että:

- ★ oikeat vartijat ovat kulloinkin työvuorossa;
- ★ Sopimusta noudatetaan sataprosenttisesti;
- ★ Sopimus pannaan täytäntöön oikeaan aikaan;
- ★ Sopimus pannaan täytäntöön oikeassa kohteessa;
- ★ Kukin vartija tietää työvuoronsa hyvissä ajoin etukäteen;
- ★ Työvuorolista on ennakoitavissa ja huomioi sosiaaliset näkökannat, kuten esim. varahenkilömenettelyt/lomakausien hallinta;

SOPIMUKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANOON LIITTYVÄT LAATUKRITEERIT	
Sopimuksen hallinnasta paikan päällä vastaava henkilö	<ul style="list-style-type: none"> ★ Onko sopimuksen hallinnasta paikan päällä vastaavalla henkilöllä riittävästi tietoa sopimuksen ehdoista sopimuksen tyydyttävän täytäntöönpanon saavuttamiseksi? ★ Mitä pätevyksiä sopimuksen hallinnasta paikan päällä vastaavalla henkilöllä on? ★ Onko käytössä selkeä vastuuketju?
Toimintasuunnitelma	<ul style="list-style-type: none"> ★ Kattaako toimintasuunnitelma kaikki tarpeelliset seikat? ★ Onko työvuorolistakäytäntö selkeä? ★ Onko tarjoajalla riittävästi kapasiteettia korvata vartija sairastapauksissa tai muissa yllättävissä tilanteissa? ★ Sisältääkö toimintasuunnitelma suorituskyvyn seuranta? ★ Sisältääkö toimintasuunnitelma pakollista raportointia? ★ Kattaako työvuorolistakäytäntö kaikki tärkeät osa-alueet? Ottaako työvuorolistakäytäntö erityisesti huomioon sosiaaliset näkökannat varmistuen kuitenkin sopimuksen sataprosenttisen noudattamisen?
Laadunvalvonta	<ul style="list-style-type: none"> ★ Onko yrityksellä käytössä sisäinen tai ulkoinen laadunvalvontamekanismi? ★ Suoritetaanko sisäistä laadunvalvontaa riittävän objektiivisesti?

- ★ Vartija on hyvin perillä aikatauluistaan;
- ★ Hankkija on saanut tiedon aikatauluista;
- ★ Aikataulut ovat Euroopan ja/tai kansallisen työlainsäädännön mukaisia;
- ★ Sopimus pannaan täytäntöön työvuorolistojen mukaisesti;

Sekä työvuorolistakäytäntöä että toimintasuunnitelmaa tarkastellaan säännöllisesti hankkijan ja yksityisen turvallisuuspalveluntarjoajan välisten muodollisten tapaamisten avulla. Sosiaalisten näkökantojen kannalta

työvuorolistan pitäisi olla ennakoitavissa oleva ja yhdenmukainen sekä sallia asianmukainen työn ja arjen välinen tasapaino.

Laadunvalvonta

Kaikilla turvallisuuspalveluntarjoajilla pitäisi olla *sisäinen* laadunvalvonta- ja testausmenettely käytössä. Laadunvalvontaan voi sisältyä esimerkiksi toimintasuunnitelman käytännön täytäntöönpanotestejä. Tarkastuksissa käytetyn menettelyn pitäisi myös vakuuttaa hankkija siitä, että sisäiset tarkastukset suoritetaan mahdollisimman objektiivisesti.

5. Sopimuksen infrastruktuuri

Tekniikka on keskeinen elementti yksityisten turvallisuuspalvelujen tarjoamisessa ensiluokkaisten laatustandardien varmistamiseksi. Vaikka saatavilla on alati kattavampi valikoima tekniikkaa, on ensiarvoisen tärkeää, että toimintasuunnitelmassa hyödynnetty tekniikka sopii sopimuksen tavoitteisiin. Ottaen huomioon tekniikkaa käsitteleviin vartijoihin kohdistuvat monimutkaiset vaatimukset, vartijoiden on saatava riittävästi koulutusta tehtävissä hyödynnettävän tekniikan käsittelyyn. Työkaluja ja tekniikkaa on myös huollettava huolellisesti valmistajien ohjeiden mukaan. Tarjoajan on myös kyettävä osoittamaan, että nämä seikat on otettu asianmukaisesti huomioon toimintasuunnitelmassa.

Välineet

Välineiden omistajan (yleensä tarjoaja) on huollettava välineitä kansallisten standardien ja lakien sekä valmistajien ohjeiden mukaisesti. Huoltovastuu voidaan myös delegoida kolmannelle osapuolelle (esimerkiksi ajoneuvojen tapauksessa luotettava huoltamo). Itse välineiden ja niiden käytön on oltava terveys- ja turvallisuusohjeiden mukaista. Lisäksi työkalujen on oltava asianmukaisia käyttöolosuhteisiin ja -paikkaan nähden, esimerkiksi työkaluja pitää voida kantaa piilotettuina tarpeen vaatiessa.

Yksityisen turvallisuushenkilöstön ulkoasu on erittäin tärkeää, koska sillä on vaikutus asiakkaan imagoon. Tarjoajan onkin toimitettava kaikille vartijoille vakiomalliset **toimipuvut** ja varmistettava, että toimipukuja käytetään ja niistä huolehditaan asianmukaisesti.

Vartijoille on toimitettava tarvittavat **tiedonsiirtovälineet, tietotekniikkalaitteistot ja -ohjelmistot** sopimuksen täytäntöönpanon kannalta

asianmukaisesti.

Kaikki **aseet**, joita kannetaan yksityisten turvallisuuspalvelujen suorittamisen aikana, on oltava asianmukaisia ja niitä on käytettävä, huollettava ja säilytettävä asianmukaisesti. Niitä saavat käyttää ainoastaan sellaiset vartijat, joilla on siihen tarvittavat luvat, koulutus ja kokemus. Aseet on inventoitava ja tarkastettava säännöllisesti ja varastoitava turvallisesti ja asianmukaisesti. Toimintasuunnitelmassa on selvitettävä henkilöt, joilla on tarvittavat luvat aseiden käyttöön sekä missä tilanteissa niitä voidaan käyttää. Kaikkien vartijoiden on oltava selvillä aseita koskevista menettelyistä.

Kaikki sopimuksen täytäntöönpanossa käytettävät **ajoneuvot** on merkittävä selkeästi ja pidettävä hyvässä kunnossa. On eriteltävä, ketkä voivat käyttää niitä ja miten niitä on käytettävä.

Kaikkien sopimuksen täytäntöönpanossa käytettävien **koirien** on oltava asianmukaisesti koulutettuja. Niidenohjaamisesta huolehtivat koulutetut vartijat. Toimintasuunnitelmassa on selvitettävä, missä niitä on tarkoitus käyttää.

Kaikkien edellä mainittujen työkalujen ja välineiden osalta on ensisijaisen tärkeää, että tarjoaja pystyy toimittamaan riittävät todisteet pakollisista ja/tai muuten tarpeellisista vakuutustakuista ja korvausvelvollisuusjärjestelyistä. Lisäksi aseiden ja koirien käyttö on kansallisten lakien alaista. Tarjoajan on kyettävä osoittamaan täysi vaatimustenmukaisuus ja että henkilöstö saa säännöllisesti koulutusta tällaisten välineiden ammattikäytöstä.

Tekninen tuki

Toimintasuunnitelmassa on annettava tarvittavat tiedot vartijoille toimitetusta teknisestä tuesta ja välineistöstä sekä niiden käyttötavoista ja tilanteista. Kaikkien

välineiden huolto on kuvattava toimintasuunnitelmassa. Tällä tavoin varmistetaan, että kaikki välineet, mukaan lukien logistiset materiaalit, tiedonsiirtovälineet ja raportointimateriaali pysyvät käyttövalmiudessa. Mikäli sopimuksen täytäntöönpanossa käytetään videovalvontajärjestelmiä tai muita automaattijärjestelmiä, kuten kulunvalvontajärjestelmiä ja hälytyslaitteistoja, toimintasuunnitelmassa olisi osoitettava seuraavat asiat:

★ Noudatetaanko soveltuva

lainsäädäntöä? Joissain Euroopan maissa kansallinen lainsäädäntö suojaa valvonnan alaisten henkilöiden yksityisyyttä.

★ Onko yrityksellä välineiden käsittelyn edellyttämä asiantuntemus?

★ Pystyykö yritys ylläpitämään välineiden asianmukaista toimintakuntoa? Mikäli näin ei ole, tekeekö yritys yhteistyötä luotettavan huoltoyrityksen kanssa?

★ Onko tekniikka ajan tasalla?

SOPIMUKSEN INFRASTRUKTUURIIN LIITTYVÄT LAATUKRITEERIT

<p>Välineet</p>	<ul style="list-style-type: none"> ★ Pystyykö tarjoaja osoittamaan, että kaikkia kansallisia ase-/K9-/ajoneuvolakeja noudatetaan? Tämä koskee myös esim. yksityisyydensuojaa koskevia lakeja videovalvontajärjestelmiä käytettäessä. ★ Ovatko toimintasuunnitelmassa ehdotetut työkalut ja välineet sopivia sopimuksen täytäntöönpanoon? ★ Täyttääkö tekniikka kaikki terveys- ja turvallisuusvaatimukset ja noudatetaanko kaikkia valmistajien ohjeita? ★ Onko kaikki vartijat koulutettu välineiden käyttöön? ★ Onko säännöllinen huolto ja päivitys taattu? ★ Käytetäänkö välineitä siten, että valmistajan takuehdot täyttyvät? ★ Onko yrityksellä välineiden käyttöön liittyvät vastuuvakuutukset? ★ Onko yritys osoittanut järjestävänsä säännöllisesti koulutusta aseita käsittelevälle henkilökunnalle, mukaan lukien ajan tasaista lakikoulutusta?
<p>Tekninen tuki</p>	<ul style="list-style-type: none"> ★ Varmistaako yritys kaikkien välineiden käyttövalmiuden aina sopimuksen täytäntöönpanon mukaisesti? ★ Onko yritys tehnyt selväksi mihin sopimuksen osiin yritys haluaa käyttää ulkopuolista teknistä tukea?

6. Yksityinen turvallisuuspalveluyritys

Alla kuvattujen kriteerien avulla hankkija voi määrittää haluamansa yksityisen turvallisuuspalveluyrityksen tyyppin. Kriteerit koskevat yrityksen kokoa, kapasiteettia, henkilöstömäärää, liikevaihtoa ja erikoistumistasoa tai palvelujen määrää. On myös mainittava, että sopivan tarjoajan löytämiseksi laaditut laatukriteerit liittyvät tarjottuihin palveluihin ja tehtäviin.²⁰

Lainsäädännöllinen viitekehys muuttuu jatkuvasti yksityisten turvallisuusyritysten ympärillä. Tästä johtuen useilla yrityksillä on käytössä vaatimustenmukaisuusohjelmia, joiden avulla myös hankkija voi olla varma siitä, että tarjotut palvelut ovat lainmukaisia ja ajan tasalla. Tähän sisältyy myös lainmukainen riskienarviointi ja -hallinta. Joissain tapauksissa tarjoajien on hankittava asiakirjoja viranomaisilta, joiden avulla taataan sertifiointien ja pätevyyskriteerien lainmukaisuus.

Entistä useammat organisaatiot hyödyntävät liiketoiminnan jatkuvuuteen liittyviä järjestelyjä. Tällä varmistetaan kriittisten liiketoimintojen jatkuvuus merkittävien häiriöiden esiintyessä. On olemassa useita kansainvälisiä ja kansallisia jatkuvuusstandardeja, joita organisaatiot voivat hyödyntää. Niitä voidaan myös käyttää todisteena tarjoajan liiketoiminnan jatkuvuusjärjestelystä²¹.

Kokemus ja maine

Yksityisten turvallisuuspalveluyritysten tulisi ilmoittaa tietoja organisaation rakenteesta,

²⁰ Tämä on EU:n alueella sijaitsevia hankintaviranomaisia koskeva lakisäätöinen vaatimus tarjouskilpailun valinta- ja tekokriteerien suunnitteluun liittyen.

²¹ Useat standardointiviranomaiset, mukaan lukien ISO, British Standards Institution ja US American Authorities, ovat julkaisseet erilaisia liiketoiminnan jatkuvuusstandardeja.

tarjottujen palvelujen valikoimasta ja tyypeistä sekä alan kokemuksesta. Kaikki jatkuva tai aiempi yhteistyö paikallisten tai kansallisten viranomaisten kanssa voi osaltaan viestiä yrityksen laadusta. Yrityksellä voi myös olla kokemusta esimerkiksi tiedon jakamiseen liittyvistä sopimuksista sekä koulutus- ja koordinoitiohjelmista esimerkiksi poliisin ja pelastuspalvelun kanssa.

Hyvä maine työterveyden ja turvallisuuden osalta ja tuki (väkivaltaisten) hyökkäysten tai muiden tilanteiden uhreiksi joutuneille vartijoille viestii yrityksen hyvästä menettelystä²². Tämä puolestaan näkyy usein poissaolojen vähyydessä ja henkilöstön motivaatiossa. Henkilöstöhallinnassa yhä suurempaan rooliin on nousemassa työ- ja vapaa-ajan sovittamiseen tähtäävät käytännöt. Tiettyihin sopimuksiin liittyviä terveys- ja turvallisuusriskejä voidaan arvioida erilaisilla terveys- ja turvallisuusriskien arviointityökaluilla²³.

Hyvä maine asiakkaan tietojen salassapidosta ja yksityisten tietojen kunnioittamisesta on tulossa alati merkittävämpi tekijä digitaalisessa maailmassa. Tästä johtuen tarjoajan on osoitettava selkeitä tietosuojamenetelmiä. Yrityksellä on oltava käytössä käytännöt asiakkaiden yksityisten tietojen suojaamiseen raportoinnin aikana.

²² Lisäksi Euroopan komission työllisyys-, sosiaali- ja osallisuusasioiden pääosaston julkaisema "Buying Social- A Guide to Taking Account of Social Considerations in Public Procurement" (Sosiaaliset näkökulmat julkisissa hankinnoissa) sisältää tietoa hyvän terveys- ja turvallisuuskäytännön tunnistamisesta.

²³ Yksi tällainen työkalu on interaktiivinen verkkopohjainen riskinarviointityökalu European Online Interactive Risk Assessment (OIRA), jonka on kehittänyt Euroopan työterveys- ja työturvallisuusvirasto (OSHA). Huomioi erityisesti pienet ja keskisuuret yritykset, joille käytössä olevien sosiaalisten käytäntöjen todistaminen voi olla vaikeampaa.

Etiikka, yrityksen filosofia ja ohjesääntö

Yhteiskuntavastuusitoumus on merkki siitä, että tarjoajalla on käytössä hyvä laadunhallintajärjestelmä ja eettinen järjestelmä. Kansainväliset aloitteet, kuten YK:n Global Compact -aloite auttaa yritysten sitoumuksen vertailua tältä kannalta.

Useat organisaatiot ovat julkaisseet asiakirjoja, jotka kuvaavat heidän lähestymistään asiakkaita ja liiketoimintaa kohtaan eettiseltä ja deontologiselta kannalta. Mikäli tarjoavalla yrityksellä on olemassa tällainen lausunto, se viestii tarjoajan ylläpitämistä standardeista, mukaan lukien korruption vastainen toiminta, yritysetiikan ylläpitäminen sekä taloudellinen läpinäkyvyys. Se viestii myös osaltaan siitä, vastaako yritys hankkijan liiketoiminnan filosofiaa. Yleensä yrityksillä on käytössä sisäinen vaatimustenmukaisuusohjelma tai laatupäällikkö, joilla varmistetaan se, että henkilökunta noudattaa yrityksen eettisiä tai deontologisia säännöstöä tai periaatteita sekä alan standardeja ja velvoitteita.

Pienet ja keskisuuret yritykset

Pienillä ja keskisuurilla yrityksillä²⁴ on vastassaan tietyn tyyppisiä haasteita tarjouskilpailussa. Jotkin tässä kuvatuista laatuksista voi vaikeuttaa niiden tarjousprosessia suoraan tai epäsuorasti. Tämä vaatii käytännöllisiä ratkaisuja tasapuolisen tarjouskilpailun varmistamiseksi. Lisäksi yksityisille hankkijoille on saatavilla parhaita käytäntöjä, joiden avulla helpotetaan pienten ja keskisuurten yritysten osallistumista tarjouskilpailuun²⁵.

²⁴ Euroopan komission suosituksen 2003/361/EY määrittäksen mukaan

²⁵ Katso esimerkiksi Euroopan komission valmisteluasiakirja "Code of Best Practices facilitating access by SMEs to public procurement contracts" (PK-

yritysten julkisiin hankintoihin pääsyä helpottavat parhaat käytännöt).

YKSITYISEEN TURVALLISUUSPALVELUYRITYKSEEN LIITTYVÄT LAATUKRITEERIT

Kokemus ja maine	<ul style="list-style-type: none">★ Pystyykö tarjoaja osoittamaan omaavansa kokemusta tarvittavalta alalta? Tarjottujen palvelujen määrä? Kokemus markkinoilla?★ Onko tarjoajalla jatkuvaa/aiempaa yhteistyötä viranomaisten kanssa?★ Onko tarjoajalla hyvä maine työterveyden ja turvallisuuden osalta?★ Hyödyntääkö tarjoaja turvallisuus- ja riskienarviointityökaluja tarvittaessa?★ Onko tarjoajalla hyvä maine salassapidon ja yksityisyydensuojan osalta?
Etiikka, yrityksen filosofia ja ohjesääntö	<ul style="list-style-type: none">★ Onko tarjoajan yhteiskuntavastuusitoutumus pitävä?★ Ylläpitääkö tarjoaja sisäistä vaatimustenmukaisuus- ja laatuohjelmaa, jolla varmistetaan lain sekä teollisten standardien/omien sitoumusten noudattaminen?★ Noudattaako tarjoaja ohjesääntöä/luotettavuusohjelmaa?

Liite 1 - Arviointiohjeet: Esimerkki sopimuksen tekemisestä laatukriteerien pohjalta.

Tämä liite tarjoaa lukijalle käytännön esimerkin sopimusten tekemisestä laatukriteerien pohjalta.

Prosessi sisältää kolme päävaihetta.

- ★ **VAIHE 1**- Laadun korostaminen hinnan sijasta.
- ★ **VAIHE 2** - Eri laatukokonaisuuksien painoarvon sekä jokaisen kokonaisuuden sisältämien laatukriteerien suhteellisen merkityksen määrittäminen.
- ★ **VAIHE 3** - Eri kriteerien pisteytys "parhaan hinta-laatusuhteen" tarjoajan määrittämiseksi sopimuksen julkaisun ja yksityisten turvallisuusyritysten tarjousten vaiheen 1 ja 2 mukaisen karsimisen jälkeen.

VAIHE 1- Laadun korostaminen hinnan sijasta

Jotta voitaisiin määritellä, missä tarjouksessa on laatu- ja hintakriteerien mukaan paras hinta-laatusuhde, tarjouksen kokonaispisteet lasketaan seuraavan kaavan avulla:

$$\text{Tarjouksenpisteet} = \text{Laatupisteet} + \text{Hintapisteet}$$

Hankkija voi itse määritellä, miten se painottaa laatu- ja hintapisteitä. Mitä korkeampi pistemäärä, sitä suurempi merkitys on laatukriteereillä.

VAIHE 2 - Eri kokonaisuuksien ja laatukriteerien määrittäminen

Tässä vaiheessa hankkijat voivat määritellä, mitkä laatukriteerikokonaisuudet ovat heille tärkeimpiä laadun kannalta, painottamalla annettuja pisteitä laadun kokonaispistemäärän sisällä:

Kokonaisuus	Painoarvo
Vartiointihenkilöstö	Vartiointihenkilöstöä koskevan kokonaisuuksien pistemäärä ilmaisee vartiointihenkilöstön taitojen ja ammatillisen pätevyyden merkitystä.
Sopimuksen hallinta	Sopimuksen hallintaa koskevan kokonaisuuden pistemäärä ilmaisee sopimuksenhallinnasta vastaavan henkilön ja ryhmän taitojen merkitystä.
Sopimuksen toteutus	Sopimuksen toteutusta koskevan kokonaisuuden pistemäärä ilmaisee sopimuksen toteutusta paikan päällä valvovan henkilön sekä toimintasuunnitelman, mukaan lukien työvuorolistojen teon, merkitystä.
Sopimuksen infrastruktuuri	Sopimuksen infrastruktuuria koskevan kokonaisuuden pistemäärä ilmaisee teknisen tuen ja välineiden merkitystä.

Yritys	Yritystä koskevan kokonaisuuden pistemäärä ilmaisee tarjoavan yrityksen laadun, mukaan lukien etiikan, filosofian tai ohjesäännön, merkitystä.
--------	--

Voit valita jokaisen kokonaisuuden laatukriteerin merkityksen. Toimeksiantajan on annettava pisteitä eri kohdille, jotka yhdessä muodostavat kokonaisuuden kokonaispistemäärän.

Jos esimerkiksi annetaan 60 pistettä laadulle ja 40 pistettä hinnalle (vaihe 1), 60 pistettä on jaettava eri laatukriteereille. Voit esimerkiksi antaa 17 pistettä yksityiselle turvallisuushenkilöstölle, 5 sopimuksen hallinnalle, 20 sopimuksen toteutukselle, 10 sopimuksen infrastruktuurille ja 8 yksityiselle turvallisuusyritykselle.

Tämän jälkeen voit valita kriteerikokonaisuuksista keskeisimmät osa-alueet. Esimerkiksi sopimuksen hallinnassa voit jakaa 5 kokonaisuudelle annettua pistettä seuraavasti:

- ★ hallintaryhmän pätevyys (3 pistettä)
- ★ hallintaryhmän kokemus (2 pistettä)

Tee sama muille kriteerikokonaisuuksille.¹

Täydellinen esimerkki löytyy sivuilta 45–50.

KUN LAATUKRITEERIEN PAINOTUKSET SEKÄ LAATUKRITEERIEN SUHTEELLINEN MERKITYS ON MÄÄRITETTY, TARJOUSKILPAILUPROSESSI VOIDAAN KÄYNNISTÄÄ. PROSESSIIN LIITTYVIÄ KRITEEREJÄ ON NOUDATETTAVA (KAPPALESSA 4 KUVATUN MUKAISESTI).²

Ennen sopimuksen tekoa on erityisesti julkisten hankintasäätöjen (ks. kappale 5) alaisten sopimusten osalta huomioitava seuraavaa:

- a) Onko tarjoajien joukossa yrityksiä, jotka eivät sovi sopimuksen mukaisiin tehtäviin? Merkkejä tästä ovat esimerkiksi verojen tai sosiaaliturvamaksujen laiminlyönti, rikosrekisteri tai muut rikkomukset. Euroopan unionin avulla toimivat julkiset hankkijat ovat velvoitettuja sulkemaan tiettyjä tarjouksia automaattisesti pois tarjouskilpailusta.
- b) Onko tarjoajien joukossa yrityksiä, jotka eivät täytä kokemuksen ja kyvykkyyden perusvalintakriteerejä? Tällaisia yrityksiä ei pidä ottaa mukaan sopimuksen tekovaiheeseen.

Kun karsinut tarjoukset valintakriteerit täyttäviin tarjouksiin, voit valita parhaan hinta-laatusuhteen tarjoavan yrityksen esimääritettyjen kriteerien avulla.

¹ Kappaleessa 5 kuvatus mukaisesti hankintaviranomaisten on huomioitava poissulkemis- ja tekokriteerien ero (pakollinen koulutus tai kansallisen lainsäädännön ja työlänsäädännön noudattaminen). Euroopan unionin direktiivien mukaisesti henkilöstön kokemusta voidaan myös pitää valintakriteerinä.

² Hankintaviranomaisten on toimittava sopimusilmoitusten mukaisesti. Ks. sivut 54–57.

VAIHE 3 - Laadun arvioiminen

Vastaanotettuaan tarjoukset, hankkija arvioi tarjousten hinnat. Tarjouksia, jotka eivät täytä poissulkemis- tai valintakriteerejä, ei huomioida. Jäljellä olevien tarjousten arviointi perustuu sopimusilmoituksessa hinnalle annetuille pisteille.

Hinnan arviointi

Halvimman tarjouksen tehneelle yritykselle annetaan täydet pisteet hinnan osalta. Kaikkia kalliimpia tarjouksia arvioidaan halvinta tarjousta vastaan. Hintapisteitä vähennetään suhteessa siihen, kuinka monta prosenttia hintatarjous on alinta tarjousta korkeampi. Alla olevassa esimerkissä, jossa hinnasta voi saada enintään 40 pistettä, 10 % korkeampi hinta laskee pistemäärää 10 %:lla 40 pisteestä alaspäin ja niin edelleen.

Yritys	Hinta	Pisteet
A	100 000 €	40
B	110 000 €	36
C	120 000 €	33

Laadun arviointi

Kun hankkija on määritellyt laadun priorisoinnin antamalla pisteitä VAIHEESSA 2 mainituille kokonaisuuksille, on välttämätöntä arvioida puolueettomasti, mitkä tarjoukset täyttävät nämä vaatimukset. Puolueettomuuden varmistamiseksi pisteytyksessä käytetään seuraavia parametreja:

- ★ Ei sovelleta
- ★ Ei vaatimustenmukainen
- ★ Oletetusti vaatimustenmukainen
- ★ Vaatimustenmukainen
- ★ Erinomainen

Seuraava taulukko sisältää kunkin pisteytysparametrin määritelmän. "Ei sovelleta" -parametria käytetään pisteytystaulukossa kriteereihin, joilla ei katsota olevan merkitystä sopimuksen kannalta. Yritykselle, joka arvioidaan jonkin laatukriteerin osalta "erinomaiseksi", olisi ilman muuta annettava korkeampipistemäärä kuin yritykselle, joka arvioidaan vain "oletetusti vaatimustenmukaiseksi". Kunkin kriteerin pistemäärällä on siis eri painoarvo.

Painoarvo

Parametri	Painoarvo
Ei vaatimustenmukainen	0 %
Oletetusti vaatimustenmukainen	50 %
Vaatimustenmukainen	80 %
Erinomainen	100 %

Yritys, jolla on eniten "erinomaisia" pistemääriä tärkeimpien kriteerien osalta (kriteerit, joille toimeksiantaja on antanut korkeimman pistemäärän), saa siis korkeimman pistemäärän laatukriteerien osalta. Laatukriteerien arvioinnista saadut pisteet lisätään hinnan arvioinnista saatuihin pisteisiin "parhaan hinta-laatusuhteen" tarjoajan määrittämiseksi.

Pisteytyskriteerien määritelmät

Ei sovelleta	Tässä otetaan huomioon se, että kaikkia seikkoja ei sovelleta kaikkiin asiakkaisiin. Kriteeriä ei sovelleta kyseistä tarjouskilpailua ratkaistaessa, eikä sitä näin ollen pisteytetä. "Ei sovelleta" -arviota ei saa käyttää umpimähkäisesti, vaan se on perusteltava tarjouksen vaatimusten osalta. Esimerkiksi "videovalvontajärjestelmää" koskevaa perustetta ei sovelleta, ellei tätä teknologiaa käytetä sopimuksen täytäntöönpanossa.
Ei vaatimustenmukainen	Tätä arviota sovelletaan, jos annetut tiedot eivät lainkaan vastaa toimeksiantajanvaatimuksia. Sitä ei saa käyttää, jos tietystä seikasta ei anneta tietoja.
Oletetusti vaatimustenmukainen	Annettujen tietojen pohjalta ei ole mahdollista täysin arvioida, vastaako kyseinen seikka vaatimuksia.
Vaatimustenmukainen	Annetut tiedot vastaavat täysin tarjouspyyntöilmoituksessa esitettyjä vaatimuksia sekä toimeksiantajan odotuksia.
Erinomainen	Kyseinen seikka ylittää vaatimukset ja odotukset, ja se on osoitus poikkeuksellisenkorkealaatuisesta palvelusta ja sopimuksen onnistuneesta täytäntöönpanosta.

Esimerkki

Seuraavassa esimerkissä hankkija on päättänyt jakaa 100 pistettä seuraavasti:

Hinta	40 pistettä
Laatu	60 pistettä
Jakautuminen:	
1. Vartiointihenkilöstö	17
2. Sopimuksen hallinta	5
3. Sopimuksen toteutus	20
4. Sopimuksen infrastruktuuri	10
5. Yksityinen turvallisuuspalveluyritys	8

1. Vartiointihenkilöstö

	Pisteet	Ei sovelleta	Ei vaatimusten mukainen 0 %	Oletetusti vaatimusten mukainen 50 %	Vaativuuden mukainen 80 %	Erinomainen 100 %	Painotettu pistemäärä
1.1 Taustojen tarkistus, valinta, rekrytointi							
Dokumentoitu taustojen tarkistusprosessi	0	✓					0
Todisteita yksityisen turvallisuushenkilöstön taustojen tarkistusta koskevan lainsäädännön noudattamisesta	3			✓			1.5
Erillinen taustojen tarkistushenkilöstö	0	✓					0
Rekrytointi sosiaaliset näkökannat huomioiden	3			✓			1.5
1.2 Taidot ja kyvyt							
Peruskoulutus	3					✓	3
Lisäkoulutus	1					✓	1
Erikoiskoulutus	1			✓			0.5

	Pisteet	Ei sovelleta	Ei vaatimusten mukainen 0 %	Oletetusti vaatimusten mukainen 50 %	Vaativuuden mukainen 80 %	Erinomainen 100 %	Painotettu pistemäärä
Kertauskoulutus	0	✓					0
Erillinen koulutushenkilöstö-/tilat	0	✓					0
Koulutusmoduulit/oppimateriaalit	0	✓					0
Muut taidot	0	✓					0
Ura ja koulutus ovat sidoksissa toisiinsa	0	✓					0
1.3 Kokemus							
Todisteet riittävästä kokemuksesta	2					✓	2
Yhteistyö muiden organisaatioiden/viranomaisten kanssa	0	✓					0
1.4 Työolosuhteet							
Sertifikaatti työehtosopimusten, kansallisen sosiaalilain ja työlaissa säännösten noudattamisesta	2				✓		1.6
Selkeä, läpinäkyvä palkkarakenne	0	✓					0
Valitusten käsittely, palautteet ja ehdotukset	0	✓					0
Vahingonkorvausjärjestelyt	2			✓			1
YHTEENSÄ	17						12.1

2. Sopimuksen hallinta

	Pisteet	Ei sovelleta	Ei vaatimusten mukainen 0 %	Oletetusti vaatimusten mukainen 50 %	Vaativuuden mukainen 80 %	Erinomainen 100 %	Painotettu pistemäärä
2.1 Sopimuksen hallintaryhmä							
Selkeät taloustiedot	0	✓					0
Hallintaryhmän pätevyudet	3				✓		2.4
Hallintaryhmän kokemus	2				✓		1.6
Vastuut ja standardit	0	✓					0
2.2 Tukipalvelut							
Tukipalvelut	0	✓					0
YHTEENSÄ	5						4.0

3. Sopimuksen toteutus

	Pisteet	Ei sovelleta	Ei vaatimusten mukainen 0 %	Oletetusti vaatimusten mukainen 50 %	Vaativuuden mukainen 80 %	Erinomainen 100 %	Painotettu pistemäärä
3.1 Hallinnasta paikan päällä vastaava henkilö							
Todiste pätevydestä	5					✓	5
Sopimuskohtainen tietotaito	2					✓	2
Vastuuhierarkia	1			✓			0.5
3.2 Toimintasuunnitelma							
Toimintasuunnitelman kattavuus	0	✓					0
Työvuorolistakäytäntö	0	✓					0
Työvuorolistan joustavuus	4					✓	4

	Pisteet	Ei sovelleta	Ei vaatimusten mukainen 0 %	Oletetusti vaatimusten mukainen 50 %	Vaatimusten mukainen 80 %	Erinomainen 100 %	Painotettu pistemäärä
Pakollisen raportoinnin käyttö	0	✓					0
Valvonnan tehokkuus	1			✓			0.5
Työvuorolistan sosiaaliset näkökannat	5				✓		4
3.3 Laadunvalvonta							
Sisäinen tai kolmannen osapuolen valvontamekanismi	1				✓		0.8
Objektiivinen laadunvalvonta	1				✓		0.8
YHTEENSÄ	20						17.6

4. Sopimuksen infrastruktuuri

	Pisteet	Ei sovelleta	Ei vaatimusten mukainen 0 %	Oletetusti vaatimusten mukainen 50 %	Vaatimusten mukainen 80 %	Erinomainen 100 %	Painotettu pistemäärä
4.1 Välineet							
Kansallisten aseita/ajoneuvoja/välineitä koskevan lainsäädännön noudattaminen (soveltuvin osin)	4					✓	4
Työkalujen soveltuvuus toimintasuunnitelmaan	0	✓					0
Terveysten ja turvallisuuden noudattaminen välineiden käsittelyssä	0	✓					0
Työkalujen/välineiden säännöllinen huolto	0	✓					0

	Pisteet	Ei sovelleta	Ei vaatimusten mukainen 0 %	Oletetusti vaatimusten mukainen 50 %	Vaativuuden mukainen 80 %	Erinomainen 100 %	Painotettu pistemäärä
Työkalujen ja välineiden takuu	0	✓					0
Työkalujen käsittelyyn liittyvät vastuujärjestelyt	3				✓		2.4
Erikoiskoulutus työkalujen/välineiden käsittelyyn	1			✓			0.5
4.2 Tekninen tuki							
Kaikkien välineiden valmius sopimusehtojen mukaan	0	✓					0
Selkeä tekninen tuki taattu kaikille välineille	2					✓	2
YHTEENSÄ	10						8.9

5. Yksityinen turvallisuuspalveluyritys

	Pisteet	Ei sovelleta	Ei vaatimusten mukainen 0 %	Oletetusti vaatimusten mukainen 50 %	Vaativuuden mukainen 80 %	Erinomainen 100 %	Painotettu pistemäärä
5.1 Kokemus ja maine							
Tarjottujen palvelujen määrä	0	✓					0
Kokemus markkinoilla	0	✓					0
Jatkuva/aiempi yhteistyö viranomaisten kanssa	0	✓					0
Hyvä maine työterveyden ja turvallisuuden osalta	2				✓		1.6

	Pisteet	Ei sovelleta	Ei vaatimusten mukainen 0 %	Oletetusti vaatimusten mukainen 50 %	Vaatimusten mukainen 80 %	Erinomainen 100 %	Painotettu pistemäärä
Hyvitysjärjestelmä työ-/vapaa-ajalle	0	✓					0
Terveys- ja turvallisuusriskien arviointi	0	✓					0
Maine asiakkaan tietojen salassapidon osalta	0	✓					0
Tietosuojamenetelmät	0	✓					0

5.2 Eettikka, yrityksen filosofia ja ohjesääntö

Yrityksen yhteiskuntavastuun noudattaminen	4			✓			2
Eettiseen liiketoimintaan liittyvät asiakirjat	0	✓					0
Liiketoiminnan jatkuva vuosisuunnitelma	1		✓				0
Sisäinen vaatimustenmukaisuus-/laatuohjelma	1			✓			0.5

YHTEENSÄ

8

4.1

Tulos

Edellä kuvatun esimerkin arvioinnin tuloksena hankkijalla on yleiskuva, jota voidaan vertailla muiden tarjoajien suorituskyykyyn eri laatukriteerien mukaan. Tässä esimerkissä tarjoaja on suoriutunut seuraavasti laatukriteerien mukaan.

Laatukriteerit	Pisteet	Annetut pisteet
Vartiointihenkilöstö	17	12.1
Sopimuksen hallinta	5	4.0
Sopimuksen toteutus	20	17.6
Sopimuksen infrastruktuuri	10	8.9
Yksityinen turvallisuuspalveluyritys	8	4.1
Yhteensä	60	46.7

Liite 2 - Poissulkemis-, valinta- ja sopimuksen tekokriteerit

Tämä liite tarjoaa yleiskuvauksen EU:n julkisia hankintoja koskevan lainsäädännön sisältämistä poissulkemis-, valinta- ja tekokriteereistä. Kriteerit sitovat vain yksityisiä turvallisuuspalveluja hankkivia viranomaisia. Kriteerien hyödyntämistä suositellaan kuitenkin myös yksityisille hankkijoille.

1. POISSULKEMISKRITEERIT

Hankintaviranomaisten on suljettava tarjoaja pois tarjouskilpailusta, mikäli heille on annettu lainvoimainen tuomio jostain seuraavasta syystä:	Ei vaatimustenmukainen	Vaatimustenmukainen	Huomautuksia
Osallistuminen rikollisjärjestön toimintaan			
Korruptio			
Petos			
Terrorismirikokset tai terroritoimintaan liittyvät rikokset			
Rahanpesu tai terrorismin rahoitus			
Lapsityövoima ja muut ihmiskaupan muodot			
Verojen tai sosiaaliturvamaksujen maksuvelvollisuuden laiminlyönti			

Lisäksi hankintaviranomaiset voivat sulkea tarjoajan pois hankintamenettelystä tai jäsenvaltiot voivat vaatia sen poissulkemista seuraavissa tilanteissa:	Ei vaatimustenmukainen	Vaatimustenmukainen	Huomautuksia
Ei noudata EU-, ympäristö-, sosiaali- ja työlainsäädännön ja työehtosopimuksia			
On tehnyt konkurssin tai sen osalta on käynnistetty maksukyvyttömyys- tai likvidaatiomenettelyjä			
Syylistynyt ammatin harjoittamiseen liittyvään vakavaan virheeseen, joka kyseenalaistaa sen rehellisyyden			
On tehnyt muiden talouden toimijoiden kanssa sopimuksia, joilla pyritään vääristämään kilpailua			
Eturistiriita			
Toiminnassa on esiintynyt merkittäviä tai toistuvia puutteita aikaisemman sopimuksen jonkin keskeisen vaatimuksen toteuttamisessa			
On pyrkinyt vaikuttamaan epäasianmukaisesti hankintaviranomaisen päätöksentekomenettelyyn			

Tarjoaja, joka ei täytä jonkin pakollisen luokan vaatimuksia, jätetään välittömästi tarjouskilpailun ulkopuolelle. Tarjoaja, joka ei täytä jonkin valinnaisen luokan vaatimuksia, voidaan jättää tarjouskilpailun ulkopuolelle.

2. VALINTAKRITEERIT

Kelpoisuus harjoittaa ammattitoimintaa

Seuraavat vaatimukset voivat koskea tarjoajia:	Ei vaatimustenmukainen	Vaatimustenmukainen	Huomautuksia
On merkitty johonkin niiden sijoittautumisjäsenvaltiossa pidettävään ammatti- tai kaupparekisteriin			
Jos talouden toimijoilla on palveluja koskevissa hankintamenettelyissä oltava erityinen lupa tai jos niiden on oltava tietyn organisaation jäseniä voidakseen suorittaa kyseistä palvelua alkuperämaassaan			

Taloudellinen ja rahoituksellinen tilanne

Seuraavat vaatimukset voivat koskea tarjoajia:	Ei vaatimustenmukainen	Vaatimustenmukainen	Huomautuksia
Tietty vuotuinen vähimmäisliikevaihto, johon kuuluu tietty vähimmäisliikevaihto hankintasopimuksen kattamalla alalla			
Tiedot tilinpäätöksestä, josta käy ilmi esimerkiksi varojen ja velkojen väliset suhteet			
Asianmukainen ammatinharjoittajan vastuuvakuutus			

Tekninen suorituskyky

Seuraavat vaatimukset voivat koskea tarjoajia:	Ei vaatimustenmukainen	Vaatimustenmukainen	Huomautuksia
Riittävästi kokemusta, mikä on osoitettava viittaamalla tarpeen mukaan aikaisemmin toteutettuihin sopimuksiin (esimerkiksi luettelo suoritetuista töistä enintään viimeisten viiden vuoden ajalta sekä sertifikaatit todistuksena tyydyttävästi suoritetuista keskeisistä tehtävistä ja tuloksista)			
Tarjoajan, urakoitsijan tai urakan esimiesten tekninen ja ammatillinen pätevyys voidaan myös todistaa koulutus- ja ammattitodistuksilla, olettaen ettei niitä arvioida tekokriteerinä			
Hankintamenettelyissä, joiden kohteena on kokoonpano- tai asennustoimia edellyttäviä tavaroita, palveluja tai rakennusurakoita, talouden toimijoiden ammatillinen pätevyys palvelujen suorittamiseksi taikka asennustoimien tai rakennusurakan toteuttamiseksi voidaan arvioida niiden ammattitaidon, tehokkuuden, kokemuksen ja luotettavuuden osalta			

Tarjoaja, joka ei täytä jonkin luokan vaatimuksia, jätetään välittömästi tarjouskilpailun ulkopuolelle. Jos yrityksen oletetaan täyttävän vaatimukset, siltä voidaan pyytää lisätietoja. Oletetusti vaatimustenmukainen tarjoaja arvioidaan vaatimustenmukaiseksi hylkäämis- ja valintaperusteiden osalta.

3. SOPIMUKSEN TEKOKRITEERIT

Sopimus myönnetään taloudellisesti edullisimman tarjouksen perusteella, ja arviointi perustuu seuraaviin asioihin:

- a) hinta tai kustannukset käyttämällä kustannustehokkuusmallia
- b) hinta-laatusuhde, joka on arvioitava esimerkiksi laadullisten, ympäristöön liittyvien ja/tai sosiaalisten näkökohtien kannalta
- c) laatu, mukaan lukien tekninen pätevyys
- d) sopimuksen toteutukseen osoitetun henkilöstön pätevyys ja kokemus, jos osoitetun henkilöstön laadulla voi olla merkittävä vaikutus hankintasopimuksen toteuttamisen tasoon
- e) kustannustekijä voidaan esittää myös kiinteän hinnan tai kustannuksen muodossa, jolloin talouden toimijat kilpailevat sen perusteella ainoastaan laatuperusteista
- f) Jäsenvaltiot voivat säätää, että hankintaviranomaiset eivät saa käyttää pelkästään hintaa sopimuksen tekokriteerinä.

Liite 3 - Hankintailmoitukset

Hankintailmoitus on tärkeä asiakirja, jonka tulee sisältää kaikki tietyn tarjouksen edellyttämät tiedot. Vaikka julkiset hankintaviranomaiset on veloitettu noudattamaan hankintailmoituksen laadintaa koskevaa lainsäädäntöä, myös muut hankkijat voivat hyödyntää alla kuvattuja esimerkkejä EU:n julkisia hankintoja koskevan direktiivin 2014/24/EU liitteen V osassa C säädetyn mukaisesti.

Hankintailmoitukseen sisällytettävät tiedot

- ★ Hankintaviranomaisen nimi, tunnistenumero (jos tästä säädetään kansallisessa lainsäädännössä), osoite, myös NUTS-koodi, puhelin- ja faksinumero sekä sähköposti- ja internetosoite. Jos lisätietoja antaa jokin toinen yksikkö, tämän yksikön vastaavat tiedot.
- ★ Sähköposti- tai internetosoite, josta hankinta-asiakirjat ovat ilmaiseksi, rajoituksetta, suoraan ja kokonaan kaikkien saatavilla.

Jos hankinta-asiakirjoja ei ole asetettu ilmaiseksi, rajoituksetta, suoraan ja kokonaan kaikkien saataville 53 artiklan 1 kohdan toisessa ja kolmannessa alakohdassa mainituista syistä, tieto siitä, miten ne voi saada.
- ★ Hankintaviranomaisen tyyppi ja pääasiallinen toimiala.
- ★ Tapauksen mukaan maininta siitä, että hankintaviranomainen on yhteishankintayksikkö, tai siitä, että menettelyyn liittyy jonkin muun muotoista yhteishankintaa.
- ★ CPV-koodit; jos hankintasopimus on jaettu osiin, nämä tiedot on esitettävä kustakin osasta.
- ★ Kun kyseessä ovat rakennusurakkasopimukset, NUTS-koodi, jolla ilmaistaan rakennustöiden pääasiallinen suorituspaikka, ja kun kyseessä ovat tavara- ja palveluhankintasopimukset, NUTS-koodi, jolla ilmaistaan pääasiallinen toimitus- tai suorituspaikka.
- ★ Hankinnan kuvaus: rakennusurakan luonne ja laajuus, tavaroiden luonne ja määrä tai arvo, palvelujen luonne ja laajuus. Jos hankintasopimus on jaettu osiin, nämä tiedot on esitettävä kustakin osasta. Tapauksen mukaan mahdollisten vaihtoehtojen kuvaus.
- ★ Hankintasopimuksen tai -sopimusten arvioitu suuruusluokka: jos hankintasopimus on jaettu osiin, nämä tiedot on esitettävä kustakin osasta.
- ★ Mahdollisuus tai kielto esittää vaihtoehtoja.
- ★ Tavaroiden toimituksen, rakennusurakoiden toteutuksen tai palvelujen tarjoamisen aikataulu ja mahdollisuuksien mukaan hankintasopimuksen kesto.
 - ★ Jos kyseessä on puitejärjestely, maininta sen suunnitellusta kestosta ja tarvittaessa perustelut yli nelivuotiselle järjestelylle. Mahdollisuuksien mukaan maininta tehtävien hankintasopimusten arvosta tai suuruusluokasta ja siitä, kuinka usein hankintasopimuksia tehdään, sekä osallistuvien talouden toimijoiden määrästä ja mahdollisesta ehdotetusta enimmäismäärästä.

- ★ Jos kyseessä on dynaaminen hankintajärjestelmä, maininta sen suunnitellusta kestosta. Mahdollisuuksien mukaan maininta tehtävien hankintasopimusten arvosta tai suuruusluokasta ja kuinka usein hankintasopimuksia tehdään.
- ★ Osallistumisedellytykset, mukaan lukien seuraavat tiedot:
 - ★ Tapauksen mukaan maininta siitä, onko kyseinen hankintasopimus varattu suojatyökeskuksille tai onko sen toteuttaminen varattu suojatyöohjelmien yhteyteen;
 - ★ Tapauksen mukaan maininta siitä, onko palvelun suorittaminen lakien, asetusten tai hallinnollisten määräysten nojalla varattu tietyille ammattikunnalle; viittaus kyseiseen lakiin, asetukseen tai hallinnolliseen määräykseen,
 - ★ Luettelo ja lyhyt kuvaus talouden niistä toimijan asemaa koskevista perusteista, joiden pohjalta tämä voitaisiin sulkea tarjouskilpailun ulkopuolelle, ja valintaperusteista; mahdollisesti vaadittava(t) suorituskvyn vähimmäistaso(t); maininta vaadituista tiedoista (omat lausunnot, asiakirjat).
- ★ Hankintasopimuksen tekomenettelyn laji; tapauksen mukaan perustelut nopeutetun menettelyn käytölle (avoimissa ja rajoitetuissa menettelyissä sekä tarjousperusteisissa neuvottelumenettelyissä).
- ★ Tapauksen mukaan maininta siitä,
 - ★ liittyykö menettelyyn puitejärjestely;
 - ★ liittyykö menettelyyn dynaaminen hankintajärjestelmä;
 - ★ liittyykö menettelyyn sähköinen huutokauppa (jos kyseessä on avoin tai rajoitettu menettely tai tarjousperusteinen neuvottelumenettely).
- ★ Jos hankintasopimus on jaettu osiin, maininta siitä, voiko tarjouksen tehdä yhdestä, useammasta vai kaikista osista. Maininta siitä, onko osien, jotka voidaan myöntää yhdelle tarjoajalle, määrää mahdollisesti rajoitettu. Jos hankintasopimusta ei ole jaettu osiin, perustelut tälle, jolle näitä tietoja ole annettu erillisessä selvityksessä.
- ★ Jos rajoitetussa menettelyssä, tarjousperusteisessa neuvottelumenettelyssä, kilpailullisessa neuvottelumenettelyssä tai innovaatiokumppanuudessa käytetään mahdollisuutta rajoittaa niiden ehdokkaiden määrää, joita pyydetään jättämään tarjous tai jotka pyydetään neuvotteluun tai vuoropuheluun: ehdokkaiden vähimmäismäärä ja tarvittaessa ehdotettu enimmäismäärä sekä ehdokkaiden valinnassa sovellettavat puolueettomat perusteet.
- ★ Tarjousperusteisessa neuvottelumenettelyssä, kilpailullisessa neuvottelumenettelyssä ja innovaatiokumppanuudessa tarvittaessa maininta vaiheittaisesta menettelystä, jolla neuvoteltavien tarjousten tai käsiteltävien ratkaisujen määrää rajoitetaan asteittain.
- ★ Hankintasopimuksen toteuttamiselle asetetut mahdolliset erityiset ehdot.
Hankintasopimuksen tai -sopimusten tekoperusteet. Lukuun ottamatta tapauksia, joissa kokonaistaloudellisesti edullisin tarjous määritetään yksinomaan hinnan perusteella, on mainittava perusteet, joilla valitaan kokonaistaloudellisesti edullisin tarjous, ja niiden painotus, jos niitä ei ole ilmoitettu eritelmissä tai, jos on kyse kilpailullisesta neuvottelumenettelystä, hankekuvauksessa.

- ★ Määräaika tarjousten vastaanottamiselle (avoimet menettelyt) tai osallistumishakemusten vastaanottamiselle (rajoitetut menettelyt, tarjousperusteiset neuvottelumenettelyt, dynaamiset hankintajärjestelmät, kilpailulliset neuvottelumenettelyt, innovaatiokumppanuudet).
- ★ Osoite, johon tarjoukset tai osallistumishakemukset on toimitettava.
- ★ Avoimissa menettelyissä
 - ★ aika, joka tarjoajan on pidettävä tarjouksensa voimassa;
 - ★ tarjousten avaustilaisuuden päivä, kellonaika ja osoite; henkilöt, jotka saavat olla läsnä tarjousten avaustilaisuudessa.
- ★ Kieli tai kielet, jolla tai joilla tarjoukset tai osallistumishakemukset on laadittava.
- ★ Tapauksen mukaan maininta siitä,
 - ★ voiko tarjoukset tai hakemukset lähettää sähköisesti,
 - ★ tehdäänkö tilaukset sähköisesti,
 - ★ hyväksytäänkö sähköinen laskutus,
 - ★ käytetäänkö sähköisiä maksuja.
- ★ Tieto siitä, liittyykö hankintasopimus unionin rahastoista rahoitettuun hankkeeseen ja/tai ohjelmaan.
- ★ Muutoksenhakuelimen nimi ja osoite sekä mahdolliset välitysmenettelyt. Muutoksenhakumenettelyjen määräaikoja koskevat tarkat tiedot tai tarvittaessa sen yksikön nimi, osoite, puhelin- ja faksinumero sekä sähköpostiosoite, josta nämä tiedot voi saada.
- ★ Jos kyseessä on toistuva hankinta, tulevien ilmoitusten arvioitu julkaisuajankohta.
- ★ Päivä, jona ilmoitus on lähetetty.
- ★ Tieto siitä, sovelletaanko hankintasopimukseen GPA-sopimusta.
- ★ Muut tiedot.